

**PROGRAMMI
EUROOPA NOORED
AASTARAAMAT
2000**

EESSÕNA

Eestis juba viiendat tegevusaastat alustav Euroopa Ühenduse haridusprogramm Euroopa Noored on omandamas üha kesksemat rolli Eesti ja Euroopa noorte ning noorsootöölase koostöö arendamisel. Iga aastaga kasvav programmis osalevate noorte hulk demonstreerib värvikalt Eesti noorte motivatsiooni olla aktiivseks partneriks üle-euroopalises dialoogis.

2000 kui uue seitsmeaastase programmi algusaasta, on nii Euroopa Noored Eesti büroole kui programmi taotlejaskonnale olnud samaaegselt nii huvitavaid väljakutseid esitav kui katsumusterohke. Programmi uudsus peegeldub ühest küljest programmi tegevuste laienemises, kus Eesti taotlejatele on avatud osalemine Euroopa Vabatahtliku Teenistuse projektides ning teisest küljest taotlusprotseduuride lihtsustumises, mis on järjekordne samm programmi taotleja-sõbralikumaks muutmises.

2000 aastal, leidis programmi poolset toetust 81 projekti, milles osales ligi 1600 noort.

Eestis kõige laiemat kasutamist leidnud alaprogramm 1 – rahvusvahelised noorsoovahetusprojektid, on mõjusaks meetmeks noorte mitmekülgse arengu tagamisel läbi mitte-formaalse hariduse. Selliste projektide elluviimine avardab noorte silmaringi, ning toetab muuhulgas nende sotsiaalsete oskuste arengut, mis on iseseisvas elus toimetuleku tagatiseks. Projekti teostamise käigus omandatud rahvusvahelise suhtluse kogemus ning keeleoskus võimaldab noortel end tulevikus paremini ka tööturul positsioneerida.

Euroopa Vabatahtliku Teenistuse projektide laienemine Eestile on heaks võimaluseks vabatahtliku tegevuse kui Euroopas pikka aega tuntud ning tunnustatud mõtteviisi levikuks erinevates Eesti noorsootöö valdkondades.

Kohaliku piirkonna arengut toetavad noorsooalgatusprojektid on heaks võimaluseks noorte endi poolt teadvustatud probleemidele lahenduse leidmisel. Nii teostuvad 2000ndal aastal alguse saanud noorte omaalgatusliku tegevuse kaudu projektid, mis omavad tähtsust ühiskonnas tõusetunud probleemide lahendamisel nagu narkomaania ning AIDS'i ja HI-viiruse levik noorte hulgas ja noorte tervise ning seksuaal-info levitamise seotud probleemid. Samuti leidsid toetust mitmed noorte vaba aega aktiivselt sisustada aitavad omaalgatuslikud struktuurid, millel oli oluline roll ka vähemate võimalustega noorte kaasamisel

Kahetsusväärset varjutas programmi Euroopa Noored 2000 aasta tegevust programmirahade hiline laekumine Euroopa Komisjonilt, mis valmistas projektide teostajatele arvukaid probleeme. Eelöeldust tulenevalt tahaksingi Euroopa Noored Eesti büroo nimel tänada kõiki programmi Euroopa Noored taotlejaid ja projektirühmi, kelle mõistev suhtumine ning aktiivne osalemine eelpool nimetatud probleemide lahenduse leidmisel võimaldas siiski projektide edukat teostamist 2000 aastal.

Läbi raskuste tähtede poole.

Lugupidamisega,

Reet Kost
Euroopa Noored Eesti büroo juhataja

SISUKORD

Alaprogramm 1 – Rahvusvahelised noorsoovahetused	4
Alaprogramm 2 – Euroopa Vabatahtlik Teenistus	15
Alaprogramm 3 – Noorsooalgatused	26
Alaprogramm 5.1 – Toetavad tegevused	31
Euroopa Noored Eesti büroo koolitustegevus aastal 2000	35
Euroopa Noored Eesti büroo infotegevus aastal 2000	44
Lisad	
Programmi Euroopa Noored raames toetatud projektid aastal 2000	55
Programmi Euroopa Noored rahvuslikud prioriteetidid aastatel 2001-2006	58
Erivajadustega noored	60
Programmi Euroopa Noore alaprogrammi 2 rahvuslikud prioriteetidid aastatel 2001-2006	61
Programmi Euroopa Noored projektikonkursi kuulutus	62
Programmi Euroopa Noored AWARDS 2000	63

**RAHVUSVAHELISED
NOORSOOVAHETUSED**

ALAPROGRAMM 1

Alaprogrammi 1 eelarve realiseerimine
2000 aastal

2000a eelarve	Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetus kokku
2753801EEK	42projekti	35projekti	2727312EEK

**Euroopa Noored Eesti büroo poolt
finantseeritud rahvusvahelistes
noorsoovahetustes osales 2000.aastal**

990 NOORT

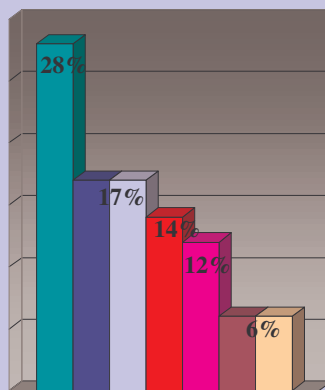
Aasta 2000 oli alaprogrammi 1 raames väga tähendusrikas, kuna uue programmi tulekuga hakkasid kehtima sootuks uued taotlusprotseduurid. Vaatamata programmi Euroopa Noored hilisele vastuvõtmisele, kuulutas Euroopa Noored Eesti büroo 2000 aastal välja järgmised taotlustähtajad:

- 01.05.2000 projektide käsitlemine eelmise programmi kriteeriumite kohaselt
- 01.07.2000 projektide käsitlemine käesoleva programmi kriteeriumite kohaselt
- 01.09.2000 projektide käsitlemine käesoleva programmi kriteeriumite kohaselt
- 01.11.2000 projektide käsitlemine käesoleva programmi kriteeriumite kohaselt
- 01.02.2001 taotlusvoor, kus projektid esitati küll 2001 aastal kuid neid finantseeriti 2000 aasta programmi eelarvest.**

Nagu ülaltoodud tabelist näha võib, oli taotluste hulk võrreldes eelneva aastaga suurenenud ning ühtekokku esitati alaprogrammis 1 projekte 42 (1. maiks esitati 20 projekti; 1. juuliks 2 projekti; 1. septembriks 2 projekti; 1. novembriks 7 projekti ning 2001 aasta 1. veebruariks 11 projekti). Nagu eelpooltoodud loetelus hästi näha, oli projektide esitamise aktiivsus seletatav sellega, et 1. maiks ning 1. veebruariks esitatud projektid leiavad aset suvel, mis on noorsoovahetusprojektide osas igati loogiline. Projektitaotluste hulka on omakorda ergutanud ka Euroopa Noored Eesti büroo poolt taotlustähtaegadele eelnevalt välja kuulutatud uuenduslike projektiideede konkursid, milles väljatoodud regionaalsed prioriteedid (toetudes 1998. ja 1999. aasta projekti statistikale) on samuti andnud selgeid tulemusi.

Taotleja tüüp alaprogrammis 1:

- Noorsooühendus 28%
- gümnaasium/kool 17%
- MTÜ 17%
- mitteformaalne noortegrupp 14%
- noortekeskus 12%
- huvikeskus 6%
- kohalik omavalitsus 6%

TAOTLEJAD

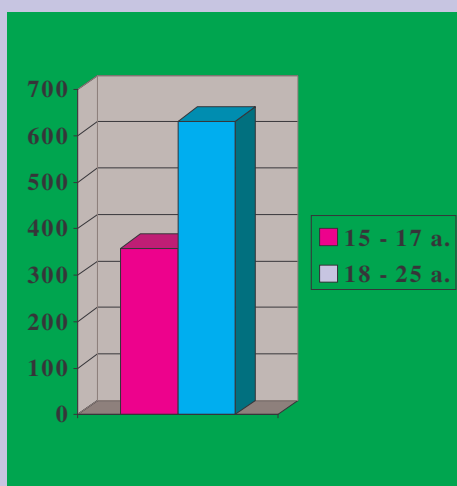
Programmi Euroopa Noored raames teostatavad rahvusvahelised noorsoovahetused on oma teostajaskonnalt väga laiahaardelised, kuna projekte saavad teostada kõik, väljaarvatud äriühingud. Selline paindlik süsteem võimaldab programmi Euroopa Noored raames projekte teostada nii mitteformaalsetel noortegruppidel, kelle jaoks antud kogemus võib olla esmakordne, kui ka üle Eestilistel noorsooühendustel, kellel on piisavalt kogemusi nii rahvuslike kui rahvusvaheliste projektide teostamise osas. Nii võimegi 2000 aasta projektide teostajate hulgas kaaluka liidrina näha noorsooühendusi (28 % taotlejate hulgast) ning teisel kohal õppeasutusi, kes omavad projekti teostamiseks head tugisüsteemi ning eelnevatest koolidevahelisest rahvusvahelisest suhtlusest kindlaid partnereid noorsoovahetusprojektide teostamiseks. Kolmandal kohal on erinevad mittetulundusühingud nagu: Eesti Pereplaneerimise Liit, MTÜ Öökull, MTÜ Kassari Haridusselts, Balti Hariduse ja kultuuri Ühing ja Jõgevamaa Vaimupuudega Inimeste Tugiühing. Samuti kuulub antud gruppi Jõgeva maakonna Alaealiste Komisjon. Hästi positiivse tendentsina näeme seda, et 14% toetuse saanutest on mitteformaalsed noorterühmad, kelle jaoks seda laadi rahvusvahelise projekti teostamise ettevõtmine on suur väljakutse ning kellel puudub tavaliselt vajalik toetussüsteem (organisatsiooni või isiku näol). Nimetatud projekti osas on Euroopa Noored Eesti büroo töötajaskonnal oluline roll projektide nõustamisel ja probleemide lahendamisel ning vahel ka noorterühmade motiveerimisel ja kooshoidmisel.

Rahvusvaheliste noorsoovahetuste eripäraks, võrreldes teiste programmi Euroopa Noored alaprogrammide projektidega, on rahvusvaheline partnerlus, mis enamikel juhtudel on korduv. See tähendab seda, et kui ühel aastal võõrustavad Eesti noored oma partnereid teistest Euroopa riikidest Eestis, siis järgmisel korral toimub noorsoovahetus samade partnerite vahel mõnes teises riigis. Selline projektide korraldus võimaldab partneritevahelist võrdset võimalust tutvuda kohapeal Euroopas eksisteerivate erinevate kultuurireaalsustega. 2000 aasta 35st toetatud projektist olid 15 projekti esitatud taotlejate poolt, kes eelnevalt programmi raames oma noorsoovahetusprojektile toetust on saanud. Nii teostus näiteks jätkuprojekt "Sallivus/sallimatus", Eesti Punase Risti noortegrupi ning nende Hollandi partneri vahel, mis leidis 2000 aastal aset nii Eestis kui Hollandis. Kuna taotlejate hulk on alati suurem kui toetuse eraldamise võimalus, siis jälgib Programmi Nõukogu toetuse eraldamise juures mitmeefaasilistele noorsoovahetusprojektidele ning korduvatele taotlejatele seda, kas projekti teemas on toimunud kvalitatiivne areng või muutus ja/või kas projekti partnerid on muutunud või on neid lisandunud. Juhul kui projekti teises faasis pole nimetatud muutust (muutusi) märgata, on tõenäoline, et projekt ei leia Programmi Nõukogu poolset toetust.

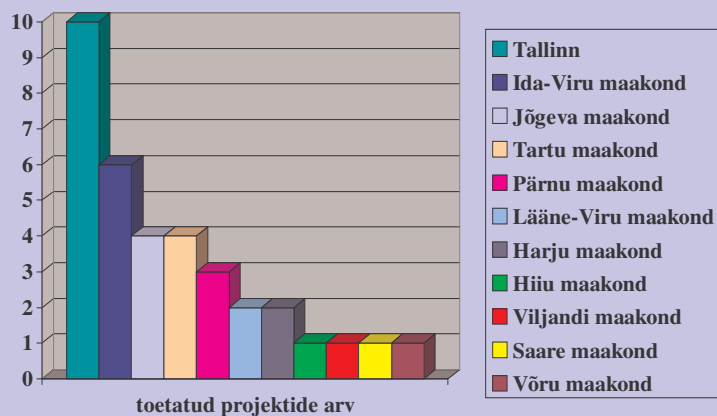
**Rahvusvaheliste
noorsoovahetuste
osalejate jaotuvus
vanuseliselt
2000 aastal**

kokku 990 noort

Nagu eelpool mainitud, muutusid 2000 aastal muuhulgas programmi Euroopa Noored taotlusprotseduurid sh. taotlusvormid. Paraku ei võimalda uue programmi raames kasutusel olevad taotlusvormid saada väga detailset ülevaadet noorsoovahetusprojektides osalevate noorte vanuselise jaotuse kohta, mistõttu ei ole ka võimalik tuua võrdlust eelmise aasta ja selle aasta noorte vanuselise jaotuvuse kohta. Vaadeldes 2000 aasta taotlejate vanust võib öelda, et üheks suureks taotleja grupiks on noored vanuses 15-17 eluaastat. Enamjaolt on sellises vanuses noored koondunud mitteformaalsetesse noortegruppidesse või osutuvad taotlejateks oma õppeasutuse kaudu. Kõige enam on 2000 aastal toetatud 18-25 aastaste noorte (632 noort) osalemist rahvusvahelistes noorsoovahetusprojektides. Selles vanuses taotlejad on peamiselt koondunud noorsooühendustesse ja omandavad kõrgharidust.

Taotleja maakond

Vaadeldes 2000 aastal programmi Euroopa Noored alaprogrammi 1 raames toetust saanud taotlejaid, siis võib märgatava arenguna näha seda, et toetuse saanud taotlejate hulgas oli esindatud 2/3 ehk 10 Eesti maakonda. Nendest 28,5% olid Tallinnast, mis on mõisteta kui vaatame, kes 2000 aastal kõige enam toetust sai s.o. üle Eestilised noorsooühendused (28%), kelle peakorterid tavaliselt Tallinnas asuvad. 17% toetust saanud taotlejatest olid Ida-Virumaalt, mida võib arvata suurte saavutuste hulka, kuna see on kasvanud eelmise aastaga võrreldes 100%. Selles osas võib vilja kandnuks pidada programmi Euroopa Noored poolt piirkondlike prioriteetide väljakuulutamist eelnevalt projektide esitamise taotlustähtaegadele, kus Ida-Virumaa taotlejad olid ühe prioriteedina välja kuulutatud. Eelmiste aastatega võrreldes aetas end taotlejate gruppi ka Viljandimaa, Hiiumaa ning Lääne-Virumaa. Kuna taotlejate geograafilise jaotuse võrdsuse tagamine on programmi Euroopa Noored üks prioriteete, siis peab järgnevatel aastatel endisest enam tähelepanu pöörama muuhulgas Põlvamaa kaasamisele programmi tegevustesse.

TEEMAD:

- kohaliku piirkonna areng
- Euroopa teadlikkus
- keskkonnakaitse
- kunst ja kultuur
- võrdsed võimalused

- sotsiaalne tõrjutus
- töötus
- rassismivastatus
- kuritegevuse vastased meetmed
- meedia ja kommunikatsioon
- sõltuvusainete vastatus
- noorsoo informatsioon

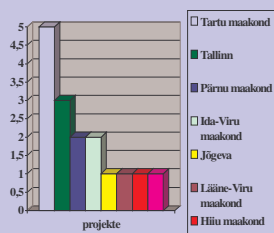
RAHVUSVAHELISTE NOORSOOVAHETUSTE TEEMAD

Noorsoovahetusprojektide teemade osalt on võrreldes 1999 aastaga toimunud oluline kvalitatiivne muutus. Kui eelmisel aastal enam esinenud projektiteemadena võib välja tuua n. keskkond, kultuuridevaheline õppimine ja noorte võimaluste võrdlus eri kultuuritaustas, siis 2000 aasta projektide kaudu soovisid noored pöörata tähelepanu kohaliku piirkonna (linna või maa piirkonna) arengule ning noorte Euroopa teadlikkuse tõstmisele. Uuenduslike teemade hulgast väärivad märkimist ühiskonnas üldiselt tähtsad teemad nagu sotsiaalne tõrjutus, töötus, kuritegevuse vastased meetmed, mille käsitlemise kaudu noorsoovahetusprojektiis, sooviti neile probleemidele lahendust leida.

Eestis leidis 2000 aastal toetatud 35st projektist aset:

46 % ehk 16 projekti

Eestis toimunud noorsoovahetuste paiknevus maakonniti:

NOORSOOVAHETUSTE TOIMUMISKOHT

Arvestades, et vastuvõtva riigi partnergrupi roll noorsoovahetuse praktilises korralduses on väga suur ning määrab paljuski projekti õnnestumise, on positiivne tõdeda, et 2000 aastal toimusid ligi pooled (46%) toetatud projektidest Eestis. Vaadeldes noorsoovahetuste toimumiskohti Eesti erinevate maakondade lõikes, peab paraku tõdema, et nende geograafiline jaotus ei ole just eriti laiaulatuslik, kuna

noorsoovahetused toimusid vaid 8 erinevas maakonnas. Suurem osa projektidest leidis aset Tartus ning Tallinnas ning üldse ei toimunud noorsoovahetusi Saaremaal, Läänemaal, Võrumaal, Valgemaal, Põlvamaal, Järvamaal ja Raplamaal. Paraku ei õnnestunud projektide toimumist nendes piirkondades stimuleerida ka projektide esitamise taotlustähtaegadele eelnevate projektikonkursside väljakuulutamise läbi, kus eraldi prioriteetidena olid erinevatel tähtaegadel, toodud nimetatud maakondades aset leidvad või neist maakondadest pärit taotlejate poolt esitatud projektid.

35 projektist:

19 ehk 54 % olid BILATERAALSED

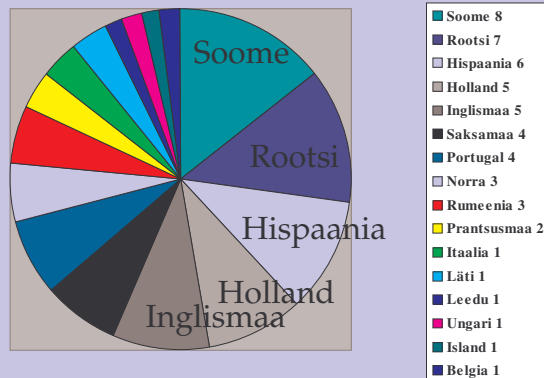
12 ehk 34 % olid TRILATERAALSED

4 ehk 12 % olid MULTILATERAALSED

PARTNERLUS NOORSOOVAHETUSTES

Programmi Euroopa Noored poolne toetus 2000 aastal oli laiaulatuslik ka noorsoovahetuste partnerlust silmas pidades e. kellega koostöös projekti teostati. Sellega seoses näeme suhteliselt balansseeritud eelarve jaotust nii kahe-, kolme kui ka mitmepoolsetele projektidele. Positiivne on tõdeda, et 1999 aastaga võrreldes kasvas arvestatavalt kolme partnerriiki kaasavate projektide hulk kahepoolsete noorsoovahetuste arvelt (eelmise aasta projektide suhe oli: 76% kahepoolseid ja 14% kolmepoolseid). Arvestades multilateraalsete (e. nelja ja enamat partnerriiki kaasavad) projektide mõju (rahaliselt väga kulukad projektid) alaprogrammi 1 eelarvele, on hea tõdeda, et ka nende projektide osakaal on 2000 aastal mõnevõrra tõusnud. Nagu ka eelnev kogemus hästi näitab, võtab mitmepoolset projekti ette suurem noorsooühendus või muu MTÜ, kelle kogemustepagas piisavalt suur, et taolist mastaapset rahvusvahelist projekti õnnestunult ellu viia. Nendeks olid 2000 aastal: Tartu Linnavalitsuse Noorsooteenistus, Eesti Psühholoogiaüliõpilaste Ühendus, Eesti Õpilasmavalitsuste Liit, ning Balti Hariduse ja Kultuuri Ühing, kellele eraldatud toetus moodustas 31% alaprogrammi 1 - 2000 aasta eelarvest.

Rahvusvaheliste noorsoovahetuste partnerite jaotuvus riigiti

Partnerriikide osas võib võrreldes 1999 aastaga näha märkimisväärseid muutusi ning erinevusi. Soome, kui noorsoovahetuste traditsiooniline partnerriik, figureerib ainukesena muutumatult Eesti gruppide partnerina esimesel kohal. Teisele kohale asetub Rootsi, kellega koostöös on teostunud 7 noorsoovahetusprojekti ning seda enamjaolt kahepoolsete projektide näol. Inglismaaga koostöös tehtud projektide arv on oluliselt kasvanud, eelmisel aastal oli projekte vaid 1, kusjuures 2000 aastal on Inglismaa noored partneriteks eelkõige kahe- ja kolmepoolsetes noorsoovahetustes. Uute partneritena ning märkimisväärse projektide arvuga väärivad märkimist Portugal ja Rumeenia, kellega partnerlust otsima ning projekti teostama ajendasid noortegruppe muuhulgas Euroopa Noored Eesti büroo korraldatud rahvusvahelised partnerlusseminarid 2000 aasta lõpus (täpsemalt büroo koolitustegevuse peatükis). Järgmistel aastatel on Euroopa Noored Eesti büroo üheks prioriteediks pöörata enam tähelepanu riikidele, kellega koostöös Eesti noored ei ole üldse või on vähe projekte teostanud. Sellisteks riikideks on peaaegu kõik Kesk- ja Ida Euroopa riigid (EL assotsieerunud riigid) ning Luksemburg, Kreeka, Iirimaa, Küpros ja Malta.

Keskmine programmi Euroopa Noored toetus noorsoovahetusprojektile

Saatva projekti kogueelarvest

70 %

Vastuvõtva projekti kogueelarvest

100 %

PROGRAMMI EUROOPA NOORED POOLNE RAHALINE TOETUS NOORSOOVAHETUSPROJEKTIDELE

Seoses 2000 aastal juurutatud uute rahastamisreeglitega, mida ka rahvusvahelistele noorsoovahetustele kohaldati, peab tõdema, et programmi poolne toetus projektidele on oluliselt suurenenud. Kui eelnevalt oli programmi raames võimalus toetada noorsoovahetuste kogueelarvet ka 20%, siis uues programmis selline võimalus puudub. See tuleneb sellest, et uus süsteem põhineb vastuvõtivate projektide osas konkreetsele osalejapäeva summale ($391 \text{ EEK} \times \text{osalejate arv} \times \text{programmipäevade arv}$), millele lisandub noorsoovahetusprojekti ettevalmistuseks ning osalejate ettevalmistuseks ettenähtud summa. Saatvate projektide osas rakendatakse süsteemi, kus reisikulude programmi poolne toetus on 70% ning sellele lisandub ettevalmistuseks ettenähtud summa. Eelkirjeldatud süsteemi rakendades, saame tulemuseks, et programmi Euroopa Noored poolne rahaline toetus moodustab 70% saatvate projektide kogueelarvest ning 100% vastuvõtivate projektide kogueelarvest.

ALAPROGRAMMI 1 KOKKUVÕTE

Käesoleva peatüki kokkuvõtteks võib öelda, et arvestades uue programmi rakendamise seotud raskusi (programmi Euroopa Noored hiline vastuvõtmine Euroopa Ühenduse poolt ning eelöeldust tulenev märkimisväärselt hilinevad toetuste väljamaksmine taotlejatele ja programmi uued protseduurireedid) on alaprogramm 1 igati õnnestunud nii taotlejate arvukust kui projektide kvaliteeti silmas pidades. Selle valguses võib alaprogrammi 1 osas kokkuvõtlikult välja tuua nii positiivseid kui negatiivseid aspekte. Kuna eelnev (noorsoovahetuste peatükk) oli peaaegjalikult positiivne, olgu alljärgnevalt välja toodud ka mõningad negatiivsed aspektid:

Negatiivne:

1. Uue programmi rahastamisreeglid, mis ei sunni taotlejat projekti eelarvele põhjalikult mõtlema. Samuti rahastamisreeglitest tuleneva toetussumma suurus, mis on noorteprojekti kohta selgelt liiga suur ning mille tõttu saab programmipoolne toetus osaks oluliselt vähematele noorsoovahetusprojektidele.
2. Mõnevõrra piiratud alaprogrammi 1 eelarve, mis iga aastaga üha kasvava taotlejate hulga juures toob kaas üha rohkem äraütlemissi hea kvaliteediga projektidele ning valmistab sellega taotlejate seas pettumust ning projektide purunemist e. heade ideede mitteteostumist rahalistel kaalutlustel. Eeltoodu on eriti kahetsusväärne seetõttu, et Eestis puuduvad praktiliselt seda tüüpi rahvusvahelisi noorteprojekte finantseerivad alternatiivsed allikad s.o asutused/organisatsioonid/fondid/sihtasutused.
3. Programmi ebapiisav ulatuvus kõikidesse Eestimaa piirkondadesse (n. Põlvamaa), mida omakorda takistab tõenäoliselt ka noorsootöötajate kasin koosseis nendes piirkondades. Toetussüsteemide puudumisel ei ole alati kasu ka mahuka informatsiooni paiskamisest antud piirkondadesse.

**EUROOPA
VABATAHTLIK
TEENISTUS**

ALAPROGRAMM 2

Alaprogrammi 2: Euroopa Vabatahtlikku Teenistust võib selgelt lugeda programmi Euroopa Noored uusimaks võimaluseks Eestis, kuivõrd isegi kui nt alaprogramm 5 ei eksisteerinud oma praegusel kujul varasematel aastatel, olid analoogsed võimalused siiski taotlejatele avatud alaprogrammide B.I, C ja E.I lõikes, samal ajal kui üksikisikule suunatud vabatahtlikku teenistust programm oma varasemas faasis ei võimaldanud. Paralleelselt Eestis 1998. aastast käigus olnud programmiga Euroopa Noored (*Youth for Europe*), toimis Euroopa Liidu siseselt küll aga eraldi programmina juba 1996. aastast Euroopa Vabatahtlik Teenistus (*European Voluntary Service*), mis uue programmi tulekuga 2000. aastal teiste olemasolevate võimalustega liideti.

Vaadates tänases Eestis olemasolevaid võimalusi vabatahtlikuks tegevuseks, tundub, et tegemist ei ole valdkonnaga, mida võetaks ühiskonnas enesestmõistetavana. Vabatahtlikuks tegevuseks on mitmes valdkonnas loodud küll rikkalikult uusi võimalusi (s.h Eesti Vabatahtlike Keskuse tegevus), kuid tavainimese igapäevaellu see veel siiski tunginud pole.

Rahvusvahelise vabatahtliku teenistuse selgemaid näiteid Eestis on Ameerika rahukorpustlaste tegevus, võimaldades tajuda nii seda tüüpi tegevusega kaasnevat mõju vabatahtliku isiklikule arengule kui ka lisaväärtust vastuvõtva organisatsiooni tegevusele. Samas ei saa unustada, et Ameerika Rahukorpuse tegevuse üheks olulisimaks lähtekohaks on siiski abi ja eksperttoetuse pakkumine ning Rahukorpuse vabatahtlikud on kõik ülikoolihariduse omandanud spetsialistid, kelle oskusi ja teadmisi vastavalt sellele ka rakendatakse. Euroopa Vabatahtlik Teenistus sihhib veidi teise suunitlusega sihte, asetades olulisima rõhus siiski noore vabatahtliku isikliku ja professionaalse arengu toetamisele.

Euroopa Vabatahtlik Teenistus on suurepärane alternatiiv välismaale õppimaminemisele, lapsehoidja kohustuste täitmisele või reisimisele, milleks tarvilikud ressursid ei ole paraku paljudele jõukohased. Vabatahtlik teenistus võimaldab aga siinkohalnimetatuid veelgi edukamalt kombineerida uute teadmiste ja oskuste omandamist, teises kultuurikontekstis kohanemise ja iseseisva elu kogemuse saamist, võõrkeelteõpet, kasutada aega enese paremaks tundmaõppimiseks ja oma tulevikuplaanide selgitamiseks jne.

INFOTEGEVUS

Esimene võimalikele saatvatele ja vastuvõtvatele organisatsioonidele suunatud infopäev leidis aset Euroopa Noored Eesti büroo ruumes Tallinnas mai lõpus 2000. Nimetatud ürituse osalesid 15 organisatsiooni esindajad (vastavasisuline informatsioon ja kutse saadeti algselt ligi 200le noorsootöö-, sotsiaaltöö- ja keskkonnakaitseorganisatsioonile), kellest mitmed on tänaseks päevaks saanud kinnituse oma sooviavaldusele asuda Euroopa Vabatahtliku Teenistuse raames vastuvõtva organisatsiooni rolli ning enamus omanud võimalust saata ja/või võtta vastu ka esimesi vabatahtlikke.

Esmase infolevituse tulemusena oli aga juba võimalik täheldada selgeid tendentse kõigis teisteski programmiriikides muret valmistavast asjaolust, et üheks suureks väljakutseks programmi teostamisel kujuneb motiveeritud ja projektide kvaliteedi tagamisest huvitatud saatvate organisatsioonide leidmine. Seda enam on aga oluline Euroopa Noored Eesti büroo roll teavitus- ja koolitustöö tegemisel, ergutamaks

sobivaid organisatsiooni programmis osalema ning teavitamaks neid vabatahtliku teenistuse projektidega kaasnevatest võimalustest ja kohustustest.

Informatsiooniga, mida suunata otse võimalikele huvitatud vabatahtlikele, on Euroopa Noored Eesti büroo aastal 2000 olnud teadlikult ettevaatlik, kuivõrd juba peale esimesi vastavasisulisi infopäevi ületas huvitatute hulk mitmekordselt programmi eelarvelisi võimalusi. Küll aga ei tähenda viimane, et büroo hoiaks teavet alaprogrammi 2 osas sihtgrupi eest varjatuna, vaid kõigil asjakohastel infoüritustel on antud teema võrdväärset kaetud olnud.

Suurimaks huvigrupiks Euroopa Vabatahtliku Teenistuse puhul on arusaadavatel põhjustel tudengid, kes kaaluvad erinevaid võimalusi enesetäienduse mitmekesistamiseks ja rahvusvaheliste kogemuste saamiseks.

Samal tuleb silmas pidada, et programmi üheks olulisemaks eesmärgiks on erivajadustega ja/või vähemate võimalustega noorte osalemise toetamine, seades selle ka selgeks prioriteediks projektide rahastamisel. Vabatahtliku teenistuse puhul toob viimane aga endaga teistest alaprogrammidest selgemalt kaasa vajaduse tõhustada koostööd vastava sihtgrupiga töötavate organisatsioonidega.

AASTA 2000

Tabel 1: alaprogrammi 2 eelarve jaotus 2000. aastal

aasta 2000	eelarve	esitatud	rahastatud	teostunud	kasutatud	jääk	%
		projekte	projekte	projekte	eelarve		
saatvad projektid		17	17	15	225954		33
vastuvõetavad projektid		9	8	8	450019		67
KOKKU	682035	26	25	23	675973	6062	100

Nagu eespooltoodud tabelist on võimalik näha, on rahastatud vabatahtliku teenistuse projektidest tühistatud kaks ning erinevalt alaprogrammist 1, kus projektide tühistamise olulisimaks põhjuseks on programmi poolse rahastuse vastuvõetamatu hiline mine, on vabatahtliku teenistuse puhul põhjused sageli märksa enam seotud vabatahtlike isiklike küsimustega. Antud juhul ei ole küll sedalaadi üldistust võimalik tuua, kuivõrd tühistatud on tõepoolest vaid kaks projekti, kuid seda tendentsi tõestab pigem Euroopa Liidu liikmesriikide kogemus. Eestis 2000. aastal rahastatud vabatahtliku teenistuse projektide tühistamise tingis vastavalt:

- 1) muutused vabatahtliku isiklikus elus;
- 2) ebaõnnestunud koostöö ja usalduse kaotus seoses vastuvõtva organisatsiooniga.

VABATAHTLIKU TEENISTUSE SAATVAD PROJEKTID

Tabel 2: ülevaade alaprogrammi 2 saatvatest projektidest 2000. aastal

	vabatahtliku	sihtriik	teenistuse	sugu	vanus	emakeel	teemavaldkond	organisatsioonide
	nimi		pikkus					partnerlus
1	Piret Niineoja	Austria	6 N		23	eesti	sotsiaal	andmebaas
2	Annika Sepp	Iirimaa	6 N		23	eesti	sotsiaal	andmebaas
3	Marko Leppik	Kreeka	6 M		22	eesti	media	andmebaas
4	Peeter Ossip	Kreeka	6 M		20	eesti	media	andmebaas
5	Triinu Karu	Prantsusmaa	12 N		26	eesti	noorsootöö	varasem
6	Irina Ivanova	Saksamaa	12 N		24	vene	sotsiaal	varasem
7	Maksim Beljajev	Saksamaa	12 M		25	vene	sotsiaal	varasem
8	Kadri Kiiskman	Portugal	12 N		20	eesti	sotsiaal	andmebaas
9	Kristi Jüristo	Holland	8 N		25	eesti	noorsootöö	andmebaas
10	Aet Urbas	Inglismaa	7 N		24	eesti	sotsiaal	varasem
11	Terje Kõlamets	Prantsusmaa	6 N		23	eesti	noorsootöö	andmebaas
12	Tiin Häkkaja	Saksamaa	12 N		21	eesti	keskkond	varasem
13	Eneli Kuusik	Belgia (fl)	6 N		24	eesti	noorsootöö	varasem
14	Annika Voronin	Rootsi	6 N		24	eesti	noorsootöö	varasem
15	Maris Rebel	Saksamaa	12 N		19	eesti	media	andmebaas

KESTUS:	6 kuud: 7
	7-8 kuud: 2
	12 kuud: 6

RAHVUSELINE	eesti 13
JAOTUS:	vene 2

SOOLINE	N 12
JAOTUS:	M 3

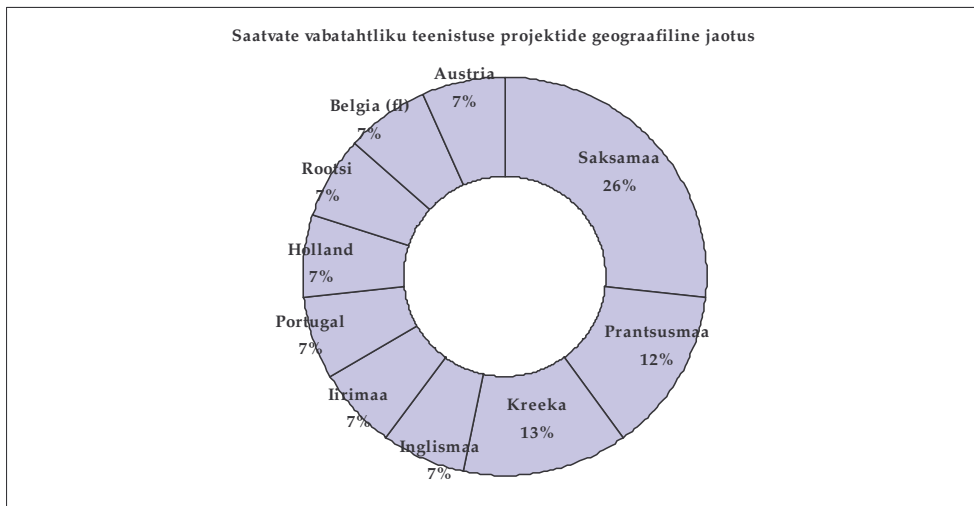
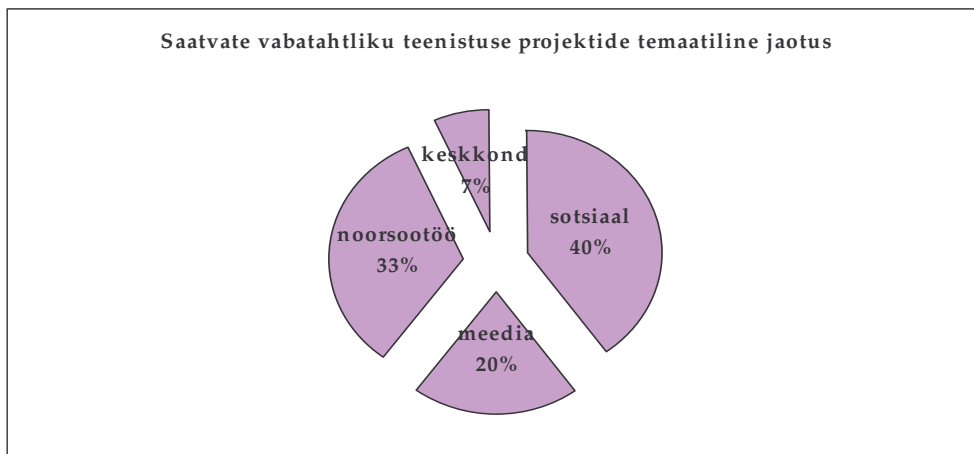
PARTNERLUS:	andmebaas: 8
	varasem: 7

KESKMINE VANUS
23

Soolise jaotuse sarnased tendentsid on tuttavad kõigile programmis osalevatele riikidele, millest mõned on jooksvalt sunnitud arvestama naiste-meeste suhtega vastavalt 90-10%, mis on seostatav erinevate põhjustega alates riigi vabatahtliku tegevuse tavadest lõpetades kohustusliku sõjaväeteenistusega, mis noorte inimeste otsuseid suunab.

Eesti saatvate vabatahtliku teenistuse projektide puhul ei ole olukord õnneks liiga drastiline, kuivõrd jooksvaid kontaktivõtte hinnates on tütarlaste ülekaal küll märgatav, aga mitte muutmatu.

Saatvate vabatahtliku teenistuse projektide vanuseline jaotus on väga selgelt seotud asjaoluga, et programm pakub erilist huvi tudengitele. Üks selgeid prioriteete tulevasteks aastateks on lisaks sihtgrupi mitmekesistamisele tulenevalt inimeste varasematest hariduslikest jm kogemustest tagada ka projektides osavate vabatahtlike vanuseline jaotumine kogu lubatud vanusevahemiku lõikes, s.o 18-25 eluaastat.

Partnerriikide ja konkreetsete vastuvõtivate projektide valik on valdava enamuse vabatahtlike puhul olnud selgete eesmärkidega piiritletav:

- huvipakkuvast projektist lähtuvalt
- keeleline eelistus või selge huvi mõne riigi või kultuuri vastu
- isiklikud põhjused

KOLMEPOOLNE KOOSTÖÖ

Euroopa Vabatahtliku Teenistuse projektid toimivad kolmepoolsel koostööl saatva organisatsiooni, vabatahtliku ja vastuvõtva organisatsiooni vahel. Samal ajal kui vabatahtliku ja vastuvõtva organisatsiooni roll vabatahtliku teenistuse projekti kõikides faasides on raskusteta arusaadav, tekitab saatva organisatsiooni kohustuste ja võimaluste selgitamine huvitatud organisatsioonides sageli segadust. Seetõttu, olgu siinkohal veel kord välja toodud vabatahtliku teenistuse saatva organisatsiooni olulisimad ülesanded projekti kvaliteedi tagamisel teenistuse erinevatel etappidel:

- 1) vabatahtlikule teenistusele eelnevalt: kontaktivõtt vastuvõtva organisatsiooniga, toetus keelelises, kultuurilises, emotsionaalses ja praktilises ettevalmistuses jne;
- 2) vabatahtliku teenistuse ajal: koostöö vabatahtliku ja vastuvõtva organisatsiooniga projekti kvaliteedi tagamiseks. Kontakti hoidmine ning vajadusel tekkivate probleemide lahendamine koostöös vabatahtlikuga ja vastuvõtva organisatsiooniga;
- 3) vabatahtlikule teenistusele järgnevalt: projekti lõpp-analüüs ning toetus noorele projekti-järgses tegevuses. Toetada vabatahtliku re-integratsiooni koduriigis ning

koostöös vabatahtlikuga leida võimalusi rakendada vabatahtliku teenistuse raames omandatud teadmisi ja kogemusi.

Toetudes senistele kogemustele, ei ole saatva organisatsiooni rolli vabatahtliku teenistuse projektide ettevalmistamisel ja jooksva toetamisel sugugi põhjust alahinnata, kuigi aktiivsed ja toimekad vabatahtlikud sellele sageli viitavad. Tõhus koostöö saatva organisatsiooniga projekti kõikide etappide vältel võimaldab vältida mitmesuguseid hiljem üles kerkida võivaid probleeme nii kultuurilises, tööalases kui isiklikus plaanis.

2000. aasta eelarvest rahastatud alaprogrammi 2 saatvate projektide esitajaid, s.t alaprogrammis osalevaid saatvaid organisatsioone iseloomustab peamiselt kaks märksõna:

- seotus vabatahtliku isikuga ja varasemate rahvusvahelise vabatahtliku teenistuse kogemuste puudumine;
- seotus rahvusvaheliste noorsootöölaste partnerorganisatsioonidega ning olemasolevate kontaktide rakendamine programmi teenistusse.

Kindlat eelistust kvaliteedi tagamiseks ei ole ka vabatahtlike endi kommentaaride baasil võimalik välja tuua, kuivõrd kõik sõltub siiski projekti kaasatud osapoolte professionaalsusest, motiveeritusest ja pühendumusest. Samuti on selge, et ettevalmistuse põhjalikkus omab samaväärselt olulist tähendust nii saatva organisatsiooni, vabatahtliku kui vastuvõtva organisatsiooni puhul, kuivõrd varasema põhjaliku informatsiooni baasil on märksa enam võimalik püüda teineteise ootustele ja vajadustele vastata.

VABATAHTLIKU TEENISTUSE VASTUVÕTVAD PROJEKTID

Tabel 3: ülevaade alaprogrammi 2 vastuvõtvatest projektidest 2000. aastal

	vabatahtliku nimi	päritoluriik	teenistus pikkus	sugu	vanus	teemavaldkond	organisatsioonide partnerlus
1	Saskia Everaars	Holland	6	N	23	sotsiaal	andmebaas
2	Kerstin Rutenbeck	Saksamaa	12	N	19	sotsiaal	varasem
3	Lucie Gauthier	Prantsusmaa	10	N	25	noorsootöö	andmebaas
4	Solene Petitpre	Prantsusmaa	6	N	19	sotsiaal	andmebaas
5	Urn Klare	Saksamaa	12	N	19	keskkond	varasem
6	Sabrina Scharf	Saksamaa	12	N	20	keskkond	varasem
7	Marta Guerreiro	Portugal	6	N	24	sotsiaal	andmebaas
8	Daniel Nicka	Austria	6	M	20	sotsiaal	andmebaas

KESTUS:	6 kuud: 4
	10-12 kuud: 4

PARTNERLUS:	andmebaas 5
	varasem 3

SOOLINE	N 7
JAOTUS:	M 1

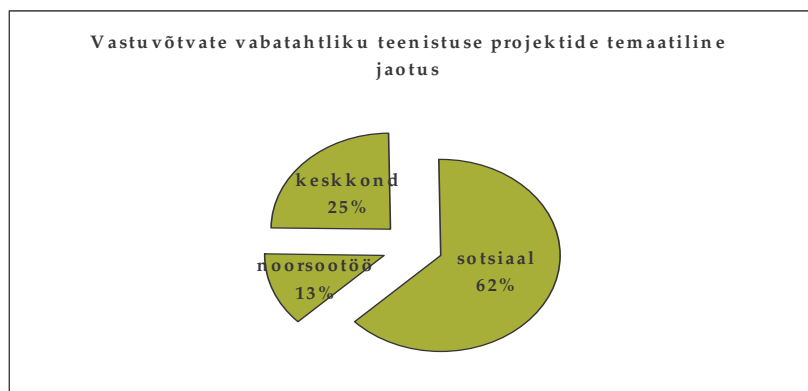
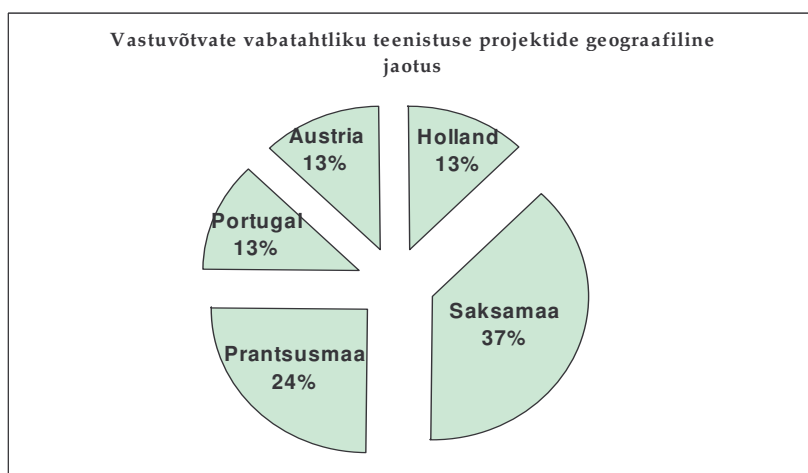
KESKMINE VANUS
21

Vabatahtliku teenistuse vastuvõtvad projektid esindavad osalevate vabatahtlike iseloomustamisel samu tendentse, mida oli võimalik välja tuua ka saatvate projektide osas:

- sooliselt on tütarlaste ülekaal veelgi märgatavam, kuivõrd 2000. aasta eelarvest hõlmasid detsentraliseeritud vastuvõtvad projektid vaid ühte meessoost vabatahtlikku;
- vanuseliselt on äsja keskkooli lõpetanud noorte osalus suurem kui saatvate projektide puhul, kuid vabatahtlike tausta teades on siiski selge, et pigem on tegemist õppiva noorsooga;
- partnerriikide mitmekesisus on paljuski samuti tingitud vastuvõtivate organisatsioonide andmebaasi eesmärgipärasest kasutamisest (Eesti kui uue ja tundmatu vastuvõtva riigi puhul on andmebaasi väärtust raske üle hinnata), kuigi siinkohal on võimalik välja tuua ka varasemate organisatsioonide vaheliste kontaktide olulist tähendust.

Kõik vastuvõtvad organisatsioonid on aga kinnitanud erinevate saatvate organisatsioonide ja vabatahtlike jätkuvat huvi Eesti projektide vastu, mis peaaesjalikult väljendub aina uutes ja uutes kontaktivõttudes ning mis omakorda tõestab, et mitmekesiste partnerlussidemete loomine alaprogrammi 2 raames ei ole sugugi ületamatu väljakutse.

Samal ajal on partnerluse loomise seisukohast mitmete vastuvõtivate projektide puhul selgunud olemasolevate sidemete olulisus ja määravus huvitunud vabatahtlike valimisel. Nimetatud tendents iseloomustab eelkõige koostöös Saksamaaga elluviidud vabatahtliku teenistuse vastuvõtvaid projekte.

Temaatiliselt on projektid väga selge sotsiaaltöö valdkonna ülekaalu väljendavad, tulenevalt praegusel hetkel Eestis tegutsevate aktsepteeritud vastuvõtivate organisatsioonide piiratud arvust (vt nimekiri edaspidi).

Viidates eespoolnimetatud kolmepoolsele koostööle, mille olemasolu on vabatahtliku teenistuse projekti kvaliteedi tagamisel erilise tähendusega, on oluline välja tuua, et samal ajal kui saatva organisatsiooni sobivuse (valmisolek ja võimekus) üle otsustavad peamiselt Euroopa Noored rahvuslikud bürood, on vastuvõtivate organisatsioonide osas sisse viidud märksa põhjalikum protseduur. Nimetatud korraldus toetub vastuvõtva organisatsiooni sooviavaldusele (taotlusvorm, mis palub organisatsioonil täpselt selgitada, millega organisatsioon tegeleb, millistel eesmärkidel soovitakse vastu võtta rahvusvahelist vabatahtlikku, millised tööülesanded on vabatahtlikul ning mil moel kavatseb organisatsioon tagada vabatahtliku piisava toetusmehhanismi, alates majutuse ja toitlustuse korraldamisest, lõpetades tööalase ja isikliku tugiisiku leidmisest jne).

Sooviavaldus vaadatakse läbi Euroopa Noored rahvusliku büroo poolt, kes selgitab vajadusel organisatsioonile täiendavalt programmi võimalusi ja tingimusi ning edastab selle seejärel koos omapoolsete kommentaaride ja soovitusena Euroopa Komisjonile. Sooviavalduste läbivaatamine leiab aset igakuiselt ning positiivse vastuse saanud organisatsioonid puudutav informatsioon pannakse üles vastavasse andmebaasi Internetis: <http://www.sosforevs.org>, mis on vabatahtliku teenistuse projektideks tarvilike partnerlussidemete loomise olulisi kanaleid.

Siinkohal olgu lisatud nimekiri kõikidest Eesti aktsepteeritud vastuvõtivatest organisatsioonidest ja nende praeguseks hetkeks (01.05.2001 seisuga) esitatud toetusetaotlustest:

0-EE-1: Pahkla Camphilli Küla

01.07.00 taotlustähtajal on Euroopa Noored Programmi Nõukogu otsusega rahastatud kahte pikaajalist vastuvõtvat projekti (12 kuud), mõlemad koostöös Saksamaaga;

01.04.01 esitatud kaks uut taotlust Saksamaaga koostöös ettevalmistatud pikaajaliste (12 kuud) vabatahtliku teenistuse projektide rahastamiseks.

0-EE-2: MTÜ Noortevahetuse Arengu Ühing EstYes

01.09.00 taotlustähtajal on Euroopa Noored Programmi Nõukogu otsusega rahastatud ühte pikaajalist vastuvõtvat projekti (10 kuud), koostöös Prantsusmaaga.

0-EE-3: Haabersti Sotsiaalkeskus

01.11.00 taotlustähtajal on Euroopa Noored Programmi Nõukogu otsusega rahastatud ühte pikaajalist vastuvõtvat projekti (6 kuud), koostöös Prantsusmaaga.

0-EE-4: MTÜ Öökull

01.11.00 taotlustähtajal on Euroopa Noored Programmi Nõukogu otsusega rahastatud kahte pikaajalist vastuvõtvat projekti (6 kuud), koostöös Austria ja Portugaliga.

0-EE-5: Tartu Linna Noorsooteenistus ja avatud noortekeskused

01.04.01 esitatud kaks taotlust Hispaaniaga koostöös ettevalmistatud pikaajaliste (12 kuud) vabatahtliku teenistuse projektide rahastamiseks.

(0-EE-6: Eesti Pereplaneerimisliit

organisatsioonisiseste muudatuste tõttu hetkel organisatsiooni enda soovil ajutiselt vastuvõtivate organisatsioonide andmebaasist välja võetud)

0-EE-7: Soomaa Rahvuspark

01.11.00 taotlustähtjal on Euroopa Noored Programmi Nõukogu otsusega rahastatud kahte pikaajalist vastuvõtvat projekti (6 kuud), mõlemad koostöös Saksamaaga.

0-EE-8: Nõmme Noortemaja

organisatsioon ei ole esitanud veel ühtegi taotlust vabatahtlike vastuvõtmiseks.

Eespooltoodud nimekirjast on selge, et noorsoo- ja sotsiaaltöö suunitlusega organisatsioonid on täna Eestis olemasolevate aktsepteeritud vastuvõtvate organisatsioonide seas selges ülekaalus. Tegemist on asjaoluga, mis on programmi iseloomustavaks kõikides programmiriikides ning mis paljuski peegeldab ka programmi üldist suunitlust ühiskonnateadliku elanikkonna harimisel. Samal ajal on aga selge, et noorsoo- ja sotsiaaltöö suunitlusega projektid ei ole huvipakkuvad ja sobivad kõigile huvitatud vabatahtlikele ning sellest tulenevalt muutub järgnevate aastate jooksul aina olulisemaks eesmärgiks uute võimalike vastuvõtvate organisatsioonide otsimisel on teema- ja tegevusvaldkondade mitmekesistamine.

Sarnaselt teistele alaprogrammidele on alaprogrammi 2 rakendumine 2000. aastal olnud raskendatud programmi rahastuse viibimise tõttu. Hea meel on küll tõdeda, et organisatsioonid on sellele probleemile siiski leidnud erinevaid lahendusi (ressursside kasutamine organisatsiooni teiste projektide arvelt, kohaliku omavalitsuse toetus, laen partnerorganisatsioonilt jms), vältimaks projektide tühistamist või katkestamist.

Oluliseks tagasisideks alaprogrammi rakendumise kohta Eestis 2000. aastal oli 22.-24.02.2001 aset leidnud Alejandra Martinez'i visiit. Alejandra Martinez töötab Euroopa Komisjoni poolt määratud Euroopa Vabatahtliku Teenistuse tugiorganisatsioonis SOS (*Structure of Operational Support*), mis on oma tegevusest tulenevalt muuhulgas palju seotud vabatahtliku teenistuse saatvate ja vastuvõtvate projektide hindamise ja analüüsiga. Koos Euroopa Noored Eesti büroo esindajaga külastati eespooltoodud ajavahemikul Tallinnas, Soomaal ja Tartus kokku 5 saatvate ja vastuvõtvat projekti.

KOOLITUSED

Erinevalt teistest alaprogrammidest, mis võimaldavad Euroopa Noored rahvuslikel büroodel olla väga loomingulised erinevate koolitusalgatuste suhtes, kohandades neid vastavalt programmi vajadustele ja büroo võimalustele, seab alaprogramm 2 nii ajaliselt kui sisuliselt väga täpselt määratletud nõuded vabatahtlikele pakutavate koolituste osas. Euroopa Noored büroo on kohustatud tagama saatvate ja vastuvõtvate projektide vabatahtlike kaasatuse järgmistel koolitustel:

- Ettevalmistav koolitus (*pre-departure training*) Eesti saatvate projektide vabatahtlikele;
- Saabumisjärgne koolitus (*on-arrival training*) Eesti vastuvõtvate projektide vabatahtlikele;
- Vahekohtumine (*mid-term meeting*) Eesti vastuvõtvate projektide vabatahtlikele;
- Projektijärgne kohtumine (*follow-up meeting*) oma vabatahtliku teenistuse lõpetanud vabatahtlikele.

Kuigi Euroopa Noored rahvusliku büroo ülesandeks on tagada nende koolituste toimumine ja kvaliteet ning büroo kohaolu on oluline kõigil nimetatud koolitustel ja kohtumistel, ei ole siiski iseenesestmõistetav, et büroo on otseselt seotud ka sellealase koolitustegevuse väljatöötamise ja läbiviimisega. Et aga Eestis on rahvusvahelise noorsootöölaliste koolitajate ressurss väga piiratud, viisid Euroopa Noored Eesti büroo töötajad 2000. aastal ise ellu järgimised koolitused:

- 23.-25.08.2000 toimus Sagadis vabatahtlike ettevalmistav koolitus;
- 18.-20.09.2000 toimus Tallinnas Eestis vastuvõetud vabatahtlike saabumisjärgne koolitus.

TSENTRALISEERITUD MULTILATERAALSED PROJEKTID

Tulenevalt Euroopa Noored rahvuslike agentuuride programmi esindavast rollist riigisiselt, on agentuuridel võimalus kaasa rääkida ka tsentraliseeritud multilateraalsete projektide üle otsustamisel omapoolsete kommentaaride edastamise ja (rotatsiooni alusel) tsentraliseeritud programmi nõukogudes osalemise näol.

Tulenevalt Eestis asetleidvate vabatahtliku teenistuse projektide väiksest arvust, on Euroopa Noored Eesti büroo pidanud oluliseks olla enam seotud ka multilateraalsete projektidega (teavitus- ja võimalusel ka programmialane täiendkoolitus) ning nendesse projektidesse kaasatud vabatahtlikega. Viimane leiab lisaks jooksvale kontaktihoiule võimalusel aset ka vabatahtlike kaasamise näol büroo poolt korraldatavatesse vabatahtliku teenistuse koolitustesse, milleks on saabumisjärgne koolitus (*on-arrival training*) ja vahekohtumine (*mid-term meeting*).

2000. aasta esimesel oli Euroopa Noored Eesti büroo kaasatud Noortevahetuse Arengu Ühingu EstYes poolt koordineeritud multilateraalse Euroopa Vabatahtliku Teenistuse vastuvõtva projekti vahe- ja analüüsikohtumisele ning tegeles seejärel ka teenistuse lõpetanud vabatahtlike nõustamisega alaprogramm 3.2 (tulevikukapitaliprojektid) võimalustest. Ning septembris 2000 sama koordineeriva organisatsiooni projekti raames Eestisse pikaajalisele vabatahtlikule teenistusele tulnud vabatahtlikega, kelle teenistust rahastatakse muudest allikatest.

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ ALAPROGRAMMI 2 OSAS

Et pikaajaliste vabatahtliku teenistuse projektide toetamise ja koordineerimise kogemus oli 2000. aastal Euroopa Noored Eesti büroo jaoks esmakordne, pandi aasta lõikes olulist rõhku ka Euroopa Liidu liikmesriikide Euroopa Noored rahvuslike büroode kogemustest õppimisele.

- märtsis 2000 osales Mirjam Jänes kohaliku Euroopa Noored büroo kutsel Irimaal asetleidnud õppevisiidil, mille vältel oli võimalik osaleda nii Euroopa Vabatahtlikku Teenistust tutvustaval infoüritusel kui projektide koordinaatorite ja vabatahtlike tugisikute analüüsikohtumisel;
- augustis 2000 osales Mirjam Jänes Soome Euroopa Noored büroo kutsel Soomest väljaminevate vabatahtlike ettevalmistaval koolitusel (*pre-departure training*);
- novembris 2000 leidis Bratislavas, Slovakkias aset koigi programmis Euroopa Noored osalevate assotsieerunud riikide ning Euroopa Komisjoni tööseminaril, mille eesmärgiks oli kaardistada vabatahtliku teenistusega

kaasnevad probleemid ning teadvustada nende lahendusvõimalusi, Euroopa Noored Eesti büroo esindajana osales Mirjam Jänes;

- novembris 2000 osales Mirjam Jänes Bonnisis, Saksamaal õppevisiidil koos Läti ja Leedu vastava valdkonna kolleegidega eesmärgiga õppida tundma Saksamaa kogemust Euroopa Vabatahtliku Teenistuse rakendamisel ja sellega kaasnenud raskuskohti. Samuti avanes osalejail võimalus külastada vabatahtlike saabumisejärgset koolitust (*on-arrival training*).

Tagamaks programmi kriteeriumite korrektset järgimist nii büroo kui taotlejate poolt, tõstmaks projektide kvaliteeti ning vältimaks võimalikke möödalaskmisi, on büroo jooksvalt üleskerkinud küsimuste osas pöördunud kas kolleegide poole teistes Euroopa Noored rahvuslikes büroodes või Euroopa Komisjonis vastava valdkonna eest vastutavate isikute poole. Viimane on selgelt oluline moment ka vastupidiselt, garanteerimaks nii partneragentuuride kui Euroopa Komisjoni piisava informeerituse assotsieerunud riikide kogemusest vabatahtliku teenistuse alaprogrammi rakendamisel.

EESMÄRGID

Programmi Euroopa Noored olulisi sihte on programmi tegevuse algusest peale olnud erivajadustega ja/või vähemate võimalustega noori kaasavate projektide toetamine ning esitatavate projektide eelistamine vastavalt sellele.

Alaprogrammi 2 võimaldab lisaks siinkohal väljatoodud prioriteetsuse rakendamisele pikaajaliste vabatahtliku teenistuse projektide juures rahastada eraldiseisva alajaotusena ka lühiajalisi vabatahtliku teenistuse projekte kestusega 3 nädalat kuni 6 kuud. Vältimaks õppivate noorte tunge oma suvevaheajale väärtusliku täite leidmiseks, on lühiajaliste projektide väga selge tingimus, et projekti kaasatud vabatahtlik on ühel või teisel moel nõ vähemprivilegeeritud (*disadvantaged*).

Vaadeldes alaprogrammi 2 ressursse erinevate saatvate ja vastuvõtivate projektide rahastamiseks ning pidevalt kasvavat huvitatute hulka, on oluline Euroopa Noored Programmi Nõukogu poolt tehtavate otsuste aluseks võtta Eesti tingimustele vastavad rahvuslikud prioriteedid (vastavasisuline programmi üldisi prioriteete sätestav dokument voeti esmakordselt Euroopa Noored Programmi Nõukogu poolt vastu 1998. aastal). Alaprogrammi 2 prioriteedid võeti vastu on 10.05.01 asetleidnud Programmi Nõukogu istungil (vt lisa).

NOORSOOALGATUSED

ALAPROGRAMM3

Noorsooalgatused on noorterühmade poolt 3-12 kuu jooksul läbi viidavad tegevused, mille eesmärgiks on teisi noori kaasates ise midagi ära teha oma kodukohas (kas oma külas, vallas, linnas, maakonnas või üle Eestiliselt). Noorsooalgatuse teemavalikul lähtuvad noored isiklikest huvidest ja kohaliku piirkonna vajadustest.

Tähelepanuväärse faktina saab ära märkida, et võrreldes Euroopa Liidu liikmesriikidega on Eestis noorsooalgatuste programmi näol tegemist taotlejate hulgas väga populaarse programmiga. Euroopa Liidu liikmesriikides on reeglina projektide alalaekumine, samas Eestis laekub aasta lõikes rohkem projekte kui eelarves raha. Üks põhjuseid võib olla liikmesriikides toetavate struktuuride (erinevad fondid, riigipoolne toetus, omavalitsuste toetus) parem kättesaadavus noorte omaalgatuslikele projektidele kui Eestis.

Euroopa Noored infotegevuses rõhutatakse noorsooalgatuste teemana noorte kohaliku tasandi probleemidest lähtuvaid ja neid lahendada aitavate projektide prioriteetsust. Nii ei toetata põhimõtteliselt teise tegevusaasta projekte kuna Euroopa Noored Eesti büroo näeb toetatud noorsooalgatust kui potentsiaalselt niivõrd olulist ja nähtavat kohaliku tasandi algatust, et vajadusel peaks olema võimalik teise aasta tegevuseks saada toetust kohalikest ressurssidest.

Tabel 4: alaprogrammi 3 eelarve 2000. aastal

Alaprogramm 3 2000 aasta eelarve	Esitatud projekte	Toetatud projekte	Eraldatud toetus kokku
654340 EEK	29	13	675870 EEK*

* arvestades 2000.aasta kogueelarvet detsentraliseeritud alaprogrammide lõikes, sai Euroopa Noored Eesti büroo Euroopa Komisjonilt loa vähendada alaprogrammi 3 ülekulu alaprogrammi 5 alakulu arvelt ning toetada 1. veebruari 2001 taotlustähtaja projekte aasta 2000 eelarvest.

Aasta 2000 neljaks taotlustähtjaks esitati kokku 29 projekti, millest 1. maiks esitati 4 projekti, 1. septembriks 6 projekti, 1. novembriks 9 projekti ja 1. veebruariks 10 projekti. Üks projekt (ELO "Infoühiskonna saladused") võeti taotleja poolt tagasi pärast Programmi Nõukogu poolset positiivset otsust. Kokku eraldati toetust Programmi Nõukogu otsusega 13-le projektile, mis teeb toetatud projektide protsendiks 45.

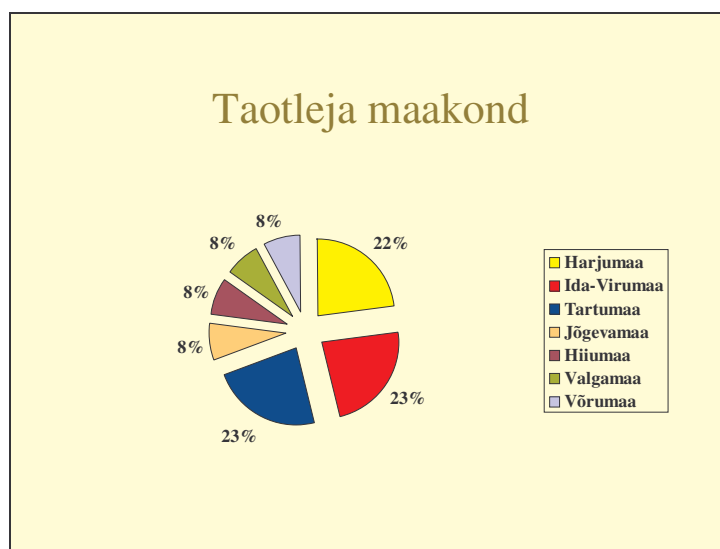
Tabel 5: esitatud ja toetatud noorsooalgatused

	Esitatud	Toetatud
1. mai	4	3
1. september	6	2
1. november	9	5
1. veebruar	10	3
KOKKU	29	13

Võrreldes 1999 aastaga on langenud toetatud projektide protsent (1999 aastal toetati 63% esitatud taotlustest). Seda tendentsi võib osaliselt seletada 2000 aasta atraktiivse

infokampaania läbiviimisest, mis pälvis laialdast tähelepanu ja tõstis esitatud projektide hulka kuid paraku ei pöördunud noorsooalgatuste projektirühmad täiendavaks konsultatsiooniks Euroopa Noored büroo poole ja nii olid paljud esitatud taotlused ebatäielikud või mittevastavad programmi põhikriteeriumitele, kuna olid esitatud vaid infokampaania reklaamis oleval infole toetuvalt.

Maakondade kaupa jagunesid toetatud taotlused järgmiselt: Harjumaalt 3 projekti, Tartu- ja Ida-Virumaalt 3 projekti, Võru-, Valga-, Hiiu- ja Jõgevamaalt 1 projekt. Protsentuaalselt oli jaotus järgmine:

NOORSOOLGATUSTE TEEMAD

Toetatud noorsooalgatused saab jagada kolme alateema vahel:

1. Noori informeerivad : MTÜ Eesti Noored kaks projekti “TerviSeks”, mille sisuks üle Eestilise noorte teavituskampaania korraldamine ja “Tasub Teada” - noorte õiguseid ja kohustusi sisaldava trükise üllitamine; Narva Noortegrupi projekt, mille käigus valmistatakse noorte endi poolt noortele suunatud televisioonisaatesari; Otepää Looduspargi tunnetusrada, mille käigus luuakse atraktiivselt loodusinfot pakkuv õpperada; Vene Draamateatri Õpestudio noorteprobleeme käsitlev lavastus, mille käigus arutletakse vaatajaskonnaga noorteprobleemide üle ja jagatakse AIDS’I ja narkomaaniaprobleemide teemalist infot.
2. Noorte kokkusaamiskoha (klubi, noortekeskus) käivitamise, selle tegevuse sisustamine: NÜ Juventuse noortekeskuse loomine Jõgeval; V.P. Grupp - noortekohviku loomise ja tegevuse toetamine Narvas; NÜ Kivi Klubi – Tartu Kivilinna Gümnaasiumi noortekohviku tegevuse toetamine; Vikerkaare maja – noortekeskuse tegevuse toetamine; Käina Noorte selts – noortemaja loomise ja tegevuse toetamine; Kohtla Kibe – noorteklubi loomise ja tegevuse toetamine Kohtla-Nõmmel.
3. Noorte vaba aega (suvevaheaega) aktiivselt sisustada aitavad tegevused: Rõuge Noorteklubi Noorte Kultuuripark, kus nelja kuu jooksul maist kuni augustini

pakutakse noortele võimalust käsitööga tegeleda; Antsla Gümnaasiumi projekt "Võimalusterohke suvevaheaeg" kus kooli aktiivgrupp sisustab maanoorte suvevaheaega.

Kaasatud noorte mastaapsuse poolest jagunevad projektid järgmiselt: Üle-Eestilisi projekte 2 (MTÜ Eesti Noored kaks projekti); Maakondlikke projekte 2 (Narva Noortegrupp, Vene Draamateatri Õpestuudio).

Tänu suurele hulgale noorte kokkusaamiskohti algatavatele ja toetavatele projektidele on need paratamatult valla/linnakesked, eelpoolöeldu kehtib ka noorte vaba aega sisustavate projektide kohta.

Vähemate võimalustega noori tuumikgrupis kaasavad otseselt kolm projekti - NÜ Juventuse projekt (probleemsete noormeeste grupi kaasamine noortemaja loomisesse), "Vikerkaare maja" projekt (kaasab oma tegevuses probleemseid noori) Kohtla Kibe (kaasab töötuid noori ja ühte noort vähekindlustatud perest)

Uuenduslikeks projektiideedena võib välja tuua kolme projekti: Narva Noortegrupi projekt (noorte endi poolt tehtud ja noortele suunatud telesaadete loomine), "Vikerkaare maja" projekt (Eestis mängitavate mängude kogumine, nende läbimängimine ja neist mängukataloogi koostamine), Otepää Looduspargi projekt (tunnetusraja loomine).

Analüüsides neid projekte mis ei leidnud Programmi Nõukogu poolt toetust võib peamise põhjusena välja tuua nende mittevastavuse alaprogrammi sisulistele kriteeriumitele:

- tegemist taotleva projektigrupi tavapärase või professionaalse tegevusega (näiteks Pärna Põhikooli koolikaunistamise projekt, Wado-Ryu akadeemia korraldatud suvelaager kus põhirõhk suunatud wado-ryu kui idamaise võitluskunsti propageerimisele),
- projekti sisuline tegevus nõrk ja suur osa toetust põhivarale, palkadele (Pisi Karru Klubi, MTÜ Viru-Valere),
- formaalse hariduse analüüs (ELO "Millenniumi kool")
- projekti põhitegevuseks ehitustegevus (Vastseliina Spordiklubi terviseraja loomine),
- projektidel puuduvad selged eesmärgid ja ühine läbiv tegevus (Tartu Kolme Kooli Liit, Noorteühing Viru Sibul),
- sihtgrupp ja kavandatav tegevus samalaadne sama taotleja poolt varem esitatud ja toetatud projektile (Eesti Pereplaneerimise Liidu tervise-edenduslik projekt)
- sihtgrupp kitsas (Varstu Keskkooli projekt "Eluuvivi").

Osad esitatud projektid ei vastanud programmi formaalsetele kriteeriumitele: (Tamsalu Gümnaasiumi ÕOV – tegevus suunatud ühepäevase seminari korraldamisele ja Exitfilm – puudub tuumikgrupp)

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Rahvusvaheline koostöö on 2000 aastal toetatud noorsooalgatustes eelkõige seotud teistest riikidest saadud ideede rakendamisega Eestis:

1.V.P. grupp Narvast oli saanud oma noorsookohviku loomise projektiidee Inglismaal Bromsgrove's toimunud noorsoovahetuse raames. Ühtlasi aitab

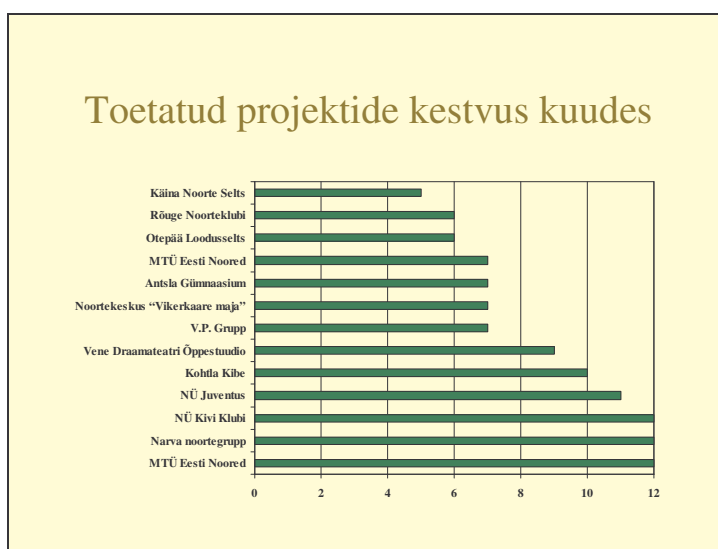
Bromsgrove' noortekeskus kogu projekti vältel Narva noortegruppi ideedega ja võimaluse korral ka materiaalselt.

2.Otepää Looduspargi tunnetusraja loomise idee on saadud Lätis toimunud rahvusvaheliselt seminarilt.

3.MTÜ Eesti Noored projekt "Tasub teada" idee on saadud Riias UNDP, UNICEF ja UNAIDSi poolt korraldatud programmi "Peer Education initiatives in Central and Eastern Europe" noortelt noortele töötoas. Projekti ettevalmistamisel tehakse koostööd UNICEFi Genfi peakorterit Kesk- ja Ida-Euroopa osakonnaga.

Originaalse rahvusvahelise koostöö ideena plaanitakse "Vikerkaare Maja" projektile jätkuprojektina noorsoovahetuse korraldamist, mille käigus saaks võrrelda teistes riikides mängitavaid mängu ja laiendada projekti käigus koostatud mängude kataloogi teistest riikidest pärit mängudega.

Toetatud projektide keskmine kestvus oli 8 kuud. Infokampaania käigus väljakuulutatud prioriteedina 5 kuud ja lühemaid projekte vaid 1.

KOKKUVÕTTEKS

Euroopa Noored Eesti büroo leiab, et aasta 2000 on alaprogramm 3 jaoks olnud igati positiivne nii esitatud projektide hulga kui ka toetatud projektide teemade poolest. Negatiivse aspektina peab ära tooma rahaliste ressursside viibimisega seotud finantsraskuste tõttu projektide toimumiskuupäevade edasilükkamist taotlejate poolt.

TOETAVAD TEGEVUSED
ALAPROGRAMM 5.1

Aastatel 1995-1999 rakendunud programm Euroopa Noored (*Youth for Europe*) hõlmas lisaks noortele suunatud alaprogrammidele A.I (rahvusvahelised noorsoovahetused) ja A.II.1 (noorsooalgatused) ka kolme alaprogrammi, mille peamine eesmärk oli valmistada ette pinnast kvaliteetsete noorsooprojektide algatamiseks. Alaprogramm B võimaldas toetust taotleda ja osaleda rahvusvahelistel noorsootöölalastel koolitustel, alaprogrammi C raames oli võimalik algatada mitmekesiseid struktuuridevahelisi koostööprojekte ning alaprogramm E hõlmas noorsooinfoprojekte ja -uurimusi. Et aga kõigi kolme alaprogrammi lõikes olid taotlejad sunnitud kohanduma nii partnerite arvu (tavareeglina eeldas programm vähemalt nelja riigi osalust) kui rahastuse osas (toetus hõlmas reeglina 50 % projekti kogukuludest) küllaltki raskelt vastuvõetavate tingimustega, ei olnud Eesti kogemus nende võimaluste kasutamisel 1999. aastal kuigivõrd edukas.

Uue programmi raames tutvustatud alaprogramm 5.1 on taotleja suhtes paljuski sõbralikum, võimaldades toetust leida ka märksa väiksemamahulistele projektidele ning arvestada (olenevalt projekti tüübist) teatud tingimustel kuni 100%-lise toetusega. Alaprogrammi 5.1 kui toetavate tegevuste peamine eesmärk on jäänud samaks – pakkuda organisatsioonidele-asutustele, noortega töötavate inimestele ja ka noortegruppidele (võimalus, mida programmi eelmine faas ei sisaldanud) võimalusi tulevikus alaprogrammide 1, 2 ja 3 raames elluviidavate projektide paremaks ettevalmistuseks. Seda eesmärki võimaldavad vastavalt vajadusele ja võimalusele saavutada alaprogrammis 5.1 sisalduvad projektitüübid nagu ettevalmistavad visiidid, partnerluskohtumised, koolitused, seminarid, praktikaperiood jpm. Kuigi väljapakutud tegevuste ring on eelmise programmiga võrreldes selgelt laienenud, ei tundu alaprogrammi 5.1 võimaluste rakendumine Eesti noorsootöö ja -organisatsioonide hüvanguks siiski liiga enesestmõistetavalt toimivat.

Olles teadlik Eesti organisatsioonide varasematest rahvusvahelistest koostöökogemustest ning senisest vähesest harjumusest seda laadi projekte ise algatada, on Euroopa Noored Eesti büroo püüdnud programmi uue faasi algusest peale alaprogrammi 5.1 tutvustamisele erilist rõhku asetada, soovitudes mitmetele võimalikele taotlejatele teadlikult alaprogrammi konkreetseid alajaotusi, mis antud kontekstis sobivaimad tunduvad. Sellest tulenevalt ei olegi ükski 2000. aasta eelarvest rahastatud alaprogrammi 5.1 projekt välja kasvanud mõnest konkreetsest info- või koolitusüritusest, vaid neid projekte võib pigem lugeda büroo ja organisatsioonide pikemaajalisema koostöö tulemiks.

Kuigi esimene sihtotstarbeline piiramata sihtgrupiga infoüritus alaprogrammi 5.1 võimaluste tutvustamiseks on kavandatud 2001. aasta hiliskevadele, on erinevatel noorsootöötajaid ja organisatsioonide kaasavatel infoüritustel alaprogrammi võimalusi büroo poolt siiski alati tutvustatud. Samas, nagu eespool märgitud, ei saa salata, et valdav enamus 2000. aastal rahastatud alaprogrammi 5.1 projekte on ellu kutsutud büroo vastavasisulise soovitusel ja/või toetuse abil.

Tabel 6: alaprogrammi 5.1 eelarve jaotus 2000. aastal

2000 a. eelarve	esitatud projekte	rahastatud projekte	kasutatud eelarve
280559	7	7	312697

Nagu tabelist on võimalik näha, esitati ja rahastati 2000. aasta eelarvest programmi Euroopa Noored alaprogrammi 5.1 raames 7 projekti, mis tegevuse sisu ja vormi järgi jaotuvad järgmiselt kolme peamisse gruppi:

-
- I Ettevalmistavad ja koostöö arendamisele suunatud kohtumised:**
- a) toetus alaprogrammi 2 projektidele: Noortevahetuse Arengu Ühing EstYes, People to People Tartu
 - b) toetus alaprogrammi 1 projektidele: Eesti Punase Risti Tallinna Seltsi noortegrupp, noortegrupp Tõuser
 - c) pikemaajalise kootöö toetamine: Edukate Laste Organisatsioon
- II Infoprojektid:** Eesti Õpilasomavalitsuste Liidu Meediaprojekt
- III Praktikaperiood:** Viljandimaa Noortekeskus
-

Taotlejad on ühe erandiga (mitteformaalne noortegrupp Tõuser) kõik Eestis tegutsevad ametlikult registreerunud (noorsoo)organisatsioonid, kelle puhul on hea meel tõdeda, et programmi Euroopa Noored võimalused on ka toetavate tegevustena viimaks leitud organisatsiooni vajadustele sobivad olevat. Tegemist on organisatsioonidega, kellel on olemas varasem rahvusvaheline kogemus ning kelle tegevus on pikas perspektiivis seotud paljude erinevate projektidega.

Miks on aga taotlejate ring siiski sedavõrd piiratud ja esitatud projektide arv väike?

Põhjused peituvad arusaadavalt nii organisatsioonide varasemate analoogsete kogemuste kui kohati ka seda laadi projektide algatamist nõudva julguse puudumises. Eesti organisatsioonid on kompetentsi arendavate tegevuste ja tulevikule orienteeritud pikaajalise koostöö raames pigem harjunud mitmesugustel üritustel osalema kui neid ise algatama. Samuti on Eesti organisatsioonidele alati olnud suureks väljakutseks projektide piisava rahastuse tagamine.

Hinnates alaprogrammi 5.1 raames avanevate võimaluste mitmekesisust ja rahastamispehmõtetete paindlikkust (olenevalt algatatava projekti tüübist), tundub aga, et organisatsioonide osalemisvõimalused on selgelt laienenud.

Partnerriigid

Alaprogramm 5.1 paistab oma projektide erilisest iseloomust ja partnerlussidemetele seatavatest kõrgetest nõuetest tulenevalt silma partnerriikide märkimisväärse rikkalikkuse ja mitmekesisusega. Seitsme projekti lõikes on esindatud järgmised riigid – Läti, Poola, Portugal, Soome, Suurbritannia, Holland, Rootsi, Saksamaa, Leedu, Norra, Taani, Slovakkia.

Et peamine osa 2000. aastal alaprogrammi 5.1 raames rahastatud projektidest on ettevalmistavad projektid lähemas või kaugemas tulevikus alaprogrammide 1 ja 3 lõikes elluviidavate noorsooprojektide toetamiseks, on projektide partnerorganisatsioonid määratletud juba varasema koostöö osana.

Samas ei ole siiski põhjust alahinnata Euroopa Noored Eesti büroo rolli nimetatud partnerlussidemete loomisel, kuivõrd nii EPR Tallinna seltsi, Viljandimaa

Noortekeskuse kui ka People to People projekti puhul on partnerlus algselt sõlmitud Euroopa Noored Eesti büroo kontaktide vahendusel.

Tagamaks taotlejate teadlikkust alaprogrammi projektidest, et Euroopa Noored Eesti büroo vastavat infot spetsiaalselt potentsiaalsetele taotlejatele suunanud, tutvustades neile nt ettevalmistavate kohtumiste lisaväärtust ettevalmistatava noorsooprojekti kvaliteedi tagamisel jne. Sellest tulenevalt on suure osa alaprogrammi 5.1 projektide juures võimalik välja tuua selgeid tulemeid teiste alaprogrammide raames rahastatud projektide näol nagu nt:

- Eesti Punase Risti Tallinna Seltsi noortegrupp on lisaks Hollandis asetleidnud ettevalmistavale kohtumisele saanud programmi alaprogrammi 1 raames toetust kahele rahvusvahelise noorsoovahetusprojektile koostöös Hollandi noortegrupiga;
- People to People Tartu on Portugalis asetleidnud ettevalmistavale kohtumisele järgnevalt edukalt toetust taotlenud vabatahtliku teenistuse saatvale projektile, koostöös Portugaliga;
- EstYes on koordineerivaks vastuvõtjaks organisatsiooniks tsentraliseeritud tasandil toetust saanud multilateraalsete vabatahtliku teenistuse projektile, mille kaudu viib hetkel Eestis oma teenistust läbi kuus vabatahtlikku Prantsusmaalt, Saksamaal, Suurbritanniast, Austriast, Soomest ja Hispaaniast.

Alaprogrammi 5.1 kogemuse edastamisel ja tulevaste taotlejate julgustamisel on problemaatiline kogu programmi tegevust raskendav rahaliste ressursside viibimine, kuivõrd alaprogrammi 5.1 rahastamispehmoõtteid järgides (taotluse esitab vaid koordineeriv osapool, võttes seeläbi endale vastuse ka partnereid puudutava toetuse eest) on projektide mahud väga suured. Samal ajal on alaprogrammi 5.1 potentsiaalsetel taotlejatel oma organisatoorsest taustast tulenevalt arusaadavalt kergem nimetatud raskustega toime tulla, võrreldes nt alaprogrammi 1 ja 3 olulisima sihtgrupi – mitteformaalsete noortegruppidega.

Eesmärgid seoses edasise infotegevusega

Taotlejate mitmekesistamine, tuues alaprogrammi lisaväärtust ka nende organisatsioonideni, kes varasematel aastatel ei ole programmiga seotud olnud, kuid kellele alaprogramm 5.1 pakub just sobivat võimalust partnerlussidemeid luua või end rahvusvahelise noorsootöö alal temaatiliselt paremini kurssi viia.

**EUROOPA NOORED
EESTI BÜROO
KOOLITUSTEGEVUS
AASTAL 2000**

Üldisi suundumusi koolitustegevuses

Kuivõrd programm Euroopa Noored taotleb pikemas perspektiivis noorsootöö valdkonna arengut läbi rahvusvahelise koostöö, pööratakse programmi raames olulist tähelepanu nii noortele kui noorsootõtajatele suunatud koolitusele. Rahvusvahelised õppeviisidid, projektijuhtimise alased koolitused noorterühmadele jms on aastatega muutunud programmiga Euroopa Noored seostatavateks märksõnadeks ka programmi sihtgruppide seas.

Käesolev peatükk kirjeldab Euroopa Noored Eesti büroo tegevust alaprogrammi 5.2. (programmi rahvusliku agentuuri koolitusala tegevus) raames, tuues välja peamised tendentsid, mis sellealases tegevuses 2000.a. jooksul ilmnenu on. Kuivõrd varasematel aastatel on büroo poole korduvalt pöördutud sooviga saada kogemuste ja teadmiste vahendamise eesmärgil informatsiooni programmi raames koolitustel osalenud organisatsioonide esindajate kohta, sisaldab käesolev peatükk ühtlasi teavet erinevatel koolitustel osalenutest.

Analüüsid 2000.a. koolitustegevust, võib täheldada järgmisi trende:

- **Selgelt on kasvanud erinevatest õppeviisidest ja koolitustest tulenevate edasiste noorsooprojektide arv.** Kui veel 1999.a. esitatud projektide osas oli suhteliselt väheste projektide puhul näha eelneva koolitustegevuse tulemuslikkust, siis 2000.a. esitatud projektide osas võib täheldada olulist positiivset muutust: koguni 12 toetatud rahvusvahelist noorsoovahetusprojekti kaasas eelneva õppeviisi/koolituse kogemusega inimest.
- **Rahvusvahelistele koolitustele kandideerivate inimeste ring on reeglina piiratud.** Üheks võimalikuks põhjuseks on see, et noorsootöö valdkonnas tegutsevate, piisava võõrkeele oskusega töötajate arv on piiratud. Kui varasematel aastatel aitasid noorsootöö valdkonnas tegutsevate inimeste võõrkeeleoskuse arendamisele oluliselt kaasa Euroopa Nõukogu poolt korraldatavad kultuuridevahelise õppimise ja võõrkeelekoolitused, siis alates 2000.a. on nimetatud koolituste arvu tunduvalt vähendatud ning Euroopa Nõukogu koolitusala tegevuse suunitlus muutumas. Programmi Euroopa Noored raames korraldatavad koolitused võõrkeeleoskuse arendamisele aga suunatud ei ole, keskendudes pigem teadmiste, oskuste ja hoiakute muutmisele noorsootöö sisuga seonduvalt.
- **Intensiivistunud koolitustegevus on teravalt esile toonud vajaduse täiendavateks inimressurssideks koolitusala tegevuses** - koolitajateks, kes oleksid võimelised läbi viima programmi Euroopa Noored alaseid koolitusi eeskätt Eesti-siseselt, pikemas perspektiivis aga ka rahvusvahelisel tasandil. 1998.a. korraldas ENEB koostöös rahvuslike agentuuridega Lätist, Leedust ja Sloveeniast koolitajate koolituse, mille tulemusena valmistati 5 Eesti noorsootöö valdkonnas tegutsevat inimest ette edasiseks koolitustegevuseks programmi Euroopa Noored raames. 2000.a. seisuga on 4 neist võimaluste piires tegevad programmi raames toimivas koolitusala tegevuses, mis büroo tihedat info- ja koolitusala tegevusplaani silmas pidades paraku enam piisav ei ole. Sellest tulenevalt otsib büroo 2001.aastal võimalusi koolitajate team'i arendustegevuseks, uute inimeste kaasamiseks.

Olles eelnevalt välja toonud peamised üldised tendentsid koolitustegevuses, keskendumine järgnevalt konkreetsetele 2000.a. elluviidud koolitusprojektidele ja nende tulemuslikkusele. Kuivõrd enamasti on koolituskontseptsioon kavandatud ühe konkreetse alaprogrammi (näit. rahvusvaheliste noorsoovahetuste või vabatahtliku teenistuse) projektide kvaliteedi arendamiseks ning võimalike koostööprojektide algatamiseks, on ka järgnev ülevaade esitletud erinevate alaprogrammide lõikes. Kui järgnev on eelkõige lühiülevaade vastava alaprogrammi koolitustegevuse eesmärkidest ja sisust, siis täpne nimekiri kõikidest toimunud koolitusprojektidest on esitatud kokkuvõtva tabelina (vt. tabel...).

Alaprogramm 1

Alaprogrammi 1 toetuseks suunatud koolituste puhul on eesmärgiks toetada noorsoovahetuse korraldamisest huvitatud noorsootöötajaid ja noori ideede arendamisel, keskendudes eeskätt projektijuhtimise põhitõdedele ja koostööle projekti läbivalt (nii projektigrupi siseselt kui rahvusvahelist partnerlust silmas pidades). Rahvusvaheliste koolituste korraldamise puhul ei ole kindlasti vähetähtis ka vahetu partnerluse arendamise võimalus.

Kuna programmi Euroopa Noored eesmärkide kohaselt on noortel endil kandev roll projekti kõikides faasides, tõuseb ka noorsoovahetusprojektide arengule suunatud toetavates tegevustes üha enam esile vajadus noortele suunatud koolitusteks. Uuendusliku sellekohase algatusena tuleb nimetada ENEBi poolt ellukutsutud projekti noorte partnerotsingukoolituseks, milline toimus Eesti, Austria, Slovakkia ja Portugali rahvuslike agentuuride koostöös 2000.a. novembrikuus Eestis (vt. tabel...).

Kui varasematel aastatel on Euroopa Noored Eesti büroo korraldanud noorsoovahetusprojektide juhtimise koolitusi Eesti-siseselt ning seejuures peaaegselt noortele, siis alates 2000.a. osaleb Eesti Euroopa Noored rahvuslike agentuuride koolitusskeemis *BiTriMulti* (vt. tabel...), mis vähemasti lähiaastatel pakub rahvusvahelises kontekstis projektijuhtimise põhitõdede omandamise võimalust ka Eesti noorsootöötajatele.

Alaprogramm 2

Kuivõrd Euroopa Vabatahtliku Teenistuse näol on tegu Eesti jaoks uue võimalusega, on sellealase kompetentsi arendamist toetavatel koolitustel kahtlemata tähtis roll. Tulenevalt asjaolust, et nii vabatahtliku liikumise idee üldiselt kui Euroopa Vabatahtliku Teenistuse programm on Eesti kontekstis suhteliselt vähetuntud, oli 2000.aastal põhitähelepanu suunatud vabatahtliku teenistuse põhimõtteid ja projektijuhtimist käsitletavatele koolitustele, näit. *SOHO* (vt. tabel...). Seevastu 2001. aastaks kavandatud koolitustegevus lubab lisaks üldisele keskenduda juba ka märksa spetsiifilisemate kompetentsivaldkondade arendamisele, näiteks vabatahtlik teenistus erivajadustega noorte arengu toetamise võimalusena, vabatahtliku teenistuse superviisorite koolitus jms.

Alaprogramm 3

Analüüsides noorsooalgatusprojektide seniseid trende, ilmneb selge vajadus projektijuhtimise koolituseks. Kuna viimane võimaldaks senisest enam toetada projekte ettevalmistavaid noortegruppe oma ideede arendamisel, keskendudes eeskätt projektijuhtimise põhitõdedele ning noorsooalgatusprojektide sisuliselt

olulistele elementidele (koostöö kohalikul tasandil, motivatsiooni toetamine kogu projekti läbivalt, Euroopa mõõde), kavandab ENEB sellealast koolitust 2001.a. augustikuuks.

Eelpooltoodu on vaid põgus ülevaade koolitustegevusest erinevate alaprogrammide raames arendatavate projektide toetamise eesmärgil. Võrreldes eelnevate aastatega võib täheldada ka koolitustegevuse mõneti tagasihoidlikumat mahtu, kuid siinkohal tuleb põhjusi peaaesjalikult otsida sellest, et uue programmi algatamise faasis keskendus põhitähelepanu muudele, programmi rakendumise seisukohast esmatähtsatele küsimustele, valdkondadele. Samas on seda enam oodata koolitustegevuse mahu olulist kasvu 2001.aastal.

Koolitust täiendab konsultatsiooni-alane tegevus - büroo nõustamisel toimuv projektide individuaalne arendustöö - mis oli 2000.a. läbivalt kõikide alaprogrammide osas väga intensiivne.

Muu koolitusala tegevus

Euroopa Noored programmi üle-euroopalisel tasandil tõi aasta 2000 kaasa olulise uuendusliku algatuse - nimelt rakendus SALTO (ingl.k. *Support for Advanced Learning and Training Opportunities*) tugivõrgustik. Selle Euroopa Komisjoni algatuse eesmärgiks on koordineerida rahvusvahelisel tasandil kogu Euroopa Noored rahvuslike agentuuride võrgustikku hõlmavat koolitustegevust, määratleda erinevate riikide noorsootöö valdkonna koolitusvajadused ning algatada sellest lähtuvalt uuenduslikke koolitusi. Nende eesmärkide saavutamiseks määrati 2000.a. septembrikuus neli ametisse neli SALTO-keskust: Belgia flaami kogukonnas (JINT), Prantsusmaal (INJEP), Saksamaal (JUGEND) ja Suurbritannias (Connect-Youth International). 2001.a. esimesel poolel viivad nimetatud keskused ellu koolitused järgmistes valdkondades: erivajadustega noorte kaasamine vabatahtlikku teenistusse, projektijuhtimine ning ressursside arendamine noorsoovahetusprojektides, vabatahtliku teenistuse arendamise võimalusi assotsieerunud riikides ning koostöö EuroMed riikides.

Kuivõrd SALTO võrgustiku korraldatavad koolitused on kavandatud toimuma kaks korda aastas (kummalgi poolaastal kokku kaheksa koolitust), peaks sellest lähiaastatel kujunema mõjus vahend ka Eesti noorsootöö kvaliteedi arendamisel.

SALTO keskused teevad koostööd teisegi üle-euroopalise algatusega, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu koolitusala partnerlusprogrammiga, mis on kujunenud oluliseks temaks ka Euroopa Noored Eesti büroo koolitusalas teavitustöös. Seda eeskätt seetõttu, et partnerlusprogrammi raames on 2000.a. jooksul üllitatud mitmeid koolitusmaterjale (sh näit. kultuuridevahelisest õppimisest, organisatsioonijuhtimisest jm) ning koolituspakkumisi jm olulist koolitusinfot teavitav veebilehekülj aadressil <http://www.training-youth.net>

Rääkides Euroopa Noored Eesti büroo rollist noorsootöö valdkonna üldises arendustegevuses tuleb märkida sedagi, et 2000.a. teisel poolel toimus Euroopa Noored Eesti büroo juhtimisel Tallinna Pedagoogilise Seminari tasemekoolituse kursuse raames loengusari "Rahvusvaheline noorsootöö". Kursuse eesmärgiks oli arendada noorsootöötajates rahvusvaheliseks koostööks olulisi teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mistõttu sisaldas kursus nii loenguid, grupitöid kui interaktiivseid

hariduslikke harjutusi. Kuivõrd rahvusvaheline koostöö on Eesti noorsootöö efektiivsuse tõhustamisel üha suuremat rolli omandamas, tuleks lähiaastatel kindlasti senisest suuremat tähelepanu pöörata noorsootöötajate koostööoskuste ja teadmiste arendamisele nii rahvusliku kui rahvusvahelise tasandi koolituses.

Euroopa Noored Eesti büroo (või selle vahendusel) toimunud koolitustegevus aastal 2000

Koolitus	Toimumisaeg ja koht	Eesmärk ja sisu	Osalejad	Tulemuslikkus 01.05.2001 seisuga (sh muud koolitustel osalenutega seotud projektid programmi raames)
Alaprogramm 1:				
Partnerotsingu seminar	22.-27.02., Sloveenia	Eesmärgiks ergutada edasiste noorsoovahetusprojektide algatamist	1. Lauri Kurvits/ MTÜ Clara	MTÜ Clara poolt 1999.a. esitatud noorsooalgatusprojekt "Must lammas"
Rahvusvaheline seminar <i>"How to be a European citizen living on an island?"</i>	23.-26.03., Prantsusmaal	Eesmärgiks ergutada rahvusvaheliste noorsoovahetuste algatamist erinevatelt Euroopa saartelt pärit noortegruppide vahel	1. Heli Tuisk/ MTÜ Kassari Haridusselts	Mitmed rahvusvahelised noorsoovahetusprojektid, sh Hiiumaal 2001.a. aprillis toimunud Eesti, Suurbritannia ja Norra koostööprojekt
Noorte partnerotsingu-koolitus	28.10.-03.11. Eestis	Koolituse esmane eesmärk oli ergutada koostööd riikidega, kellega Eestil ei ole (või on väga vähe) noorsoovahetusi. Nii tõi koolitus kokku erinevate riikide noortegruppide esindajad konkreetse soovi ja ideega noorsoovahetusprojektideks.	1. Andrei Kreek/noorteklubi "Vene noored"; 2. Signe Hollak/mitteformaalne noortegrupp; 3. Meelis Veeremets/noortegrupp <i>Stonehill Movies</i> ; 4. Iris Öpik/Viru-Nigula Noortekeskus; 5. Marin Gross/Eesti 4H,	2001.a. veebruarikuus Slovakkias toimunud noorsoovahetusprojekt Signe Hollaki kaasatusel. Lisaks kavandatakse 2001.a. jooksul mitmeid multilateraalseid noorsoovahetusprojekte

			mitteformaalne noortegrupp; 6. Alisa Gortsinskaja/Sillamäe Kannuka Kooli õpilasomavalitsus	
Rahvusvaheline koolitus <i>"BiTriMulti"</i>	18.-22.11., Taanis	Arendada noorsootöötajates rahvusvahelise noorsoovahetuse projekti juhtimiseks olulisi teadmisi, oskusi ja hoiakuid	1. Asta Vaks/Tallinna Linnakohtu Mustamäe kriminaalhooldusosakond; 2. Silver Pramann/Treppoja Noortelaager; 3. Eneli Kuusik/Lasnamäe Avatud Noortekeskus 4. Taavi Leppiman/Projekt Argipäev; 5. Iiri Tapupere/ Annelinna Noortekeskus	Rahvusvaheline noorsoovahetusprojekt Eesti, Taani ja Sloveenia noortegruppide koostöös Asta Vaks'i ja Silver Pramanni kaasatusel, Eneli Kuusik osaleb Euroopa Vabatahtliku Teenistuse alaprogrammis, Belgias
Rahvusvaheline workshop: <i>Youth exchanges: facilitating the process of communication in a foreign language</i>	22.-26.11., Belgias	Workshop keskendus uuenduslikele lingvistilistele meetoditele, mis hõlbustaksid erinevatest riikidest pärit noorte suhtlust rahvusvahelistes noorsoovahetustes	1. Lea Pani/Noortekeskus Vikerraare Maja; 2. Kristel Tamm/ Saue Noortekeskus	Vikerraare Maja poolt 2001.a. elluviidav noorsooalgatusprojekt "Tule mängima!", Saue Noortekeskus saatva organisatsioonina EVT programmi vabatahtlikule
Alaprogramm 2:				
Eesti-Iiri koostööprojekt: <i>"EVS Co-operation Visit"</i>	7.-10.03, Iirimaa	Visiidi eesmärgiks oli tutvuda Vabatahtliku Teenistuse alaprogrammi toimimisega: külastada programmis osalevaid	1. Marin Jänes/MTÜ Öökull; 2. Jaanus Vahesalu/Eesti Noorsootöö Keskus	MTÜ Öökull on vastuvõtva organisatsiooniks kahele vabatahtlikule (Austriast ja

		organisatsioone ning superviisorite analüüsikohtumist		Portugalist)
Rahvusvaheline koolitus "SOHO"	25.-29.11. Rootsis	EVT projektijuhtimise alane koolitus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kairi Markus/ Haabersti Sotsiaalkeskus; 2. Jevgenia Kadel/MTÜ Noortevahetuse Arendamise Ühing ESTYES; 3. Kristo Priks/Eesti Iseseisva Elu Keskus 	Haabersti Sotsiaalkeskus ja ESTYES on vastuvõtivateks organisatsioonideks vabatahtlikele Prantsusmaalt, samuti on ESTYES saatvaks organisatsiooniks mitmetele vabatahtlikele Eestist
Muud koolitusprojektid				
Rahvusvaheline konverents "Youth for Europe Evaluation Conference"	11.-14.05., Poolas	Eesmärgiks oli kogenud programmikasutajate koostöös analüüsida programmi Euroopa Noored senist toimimist, tuues seeläbi esile olulisi tähelepanekuid uueks Euroopa noorsooprogrammiks	<ol style="list-style-type: none"> 1. Irje Vihur/Eesti Pereplaneerimise Liit; 2. Kristi Paas/ Noortegrupp <i>Ranger Scouts</i> 	Eesti Pereplaneerimise liit on 2001.a. ellu viimas kaks rahvusvahelist noorsoovahetusprojekti koostöös Portugaliga; <i>Ranger Scouts</i> on 2000.a. jooksul ellu viinud kaks rahvusvahelist noorsoovahetust Hollandiga

**EUROOPA NOORED EESTI
BÜROO INFOTEGEVUS
AASTAL 2000**

Järjepidevus infotegevuse tähisena

Aasta 2000, Euroopa uue noorsooprogrammi algusaasta ja ühtlasi Euroopa Noored Eesti büroo neljas tegevusaasta, tõi rohkelt tagasisidet selle kohta, et teadmine nii büroo kui programmi olemasolust on noorte ja noorsootöötajate seas suhteliselt laialt levinud. Ühelt poolt on see kindlasti kinnitus büroo senise infotegevuse edukusele, teisalt tõuseb iga aastaga infolevikus üha olulisemale kohale ka seniste programmikasutajate poolt edastatav kogemus. Nii kujunes just senine innustav tagasiside Euroopa Noored kui sissetöötatud märgi tuntuse osas peamiseks argumendiks programmi eestikeelse nimetuse säilitamisel (inglise keeles on uue programmi nimetus YOUTH). Nii toetus Euroopa Noored Eesti büroo infotegevus 2000.a. just senisest rikkalikumate võimalustega programmi jätkuvuse sõnumile.

Infoüritused

Valdav enamus Euroopa Noored Eesti büroo kaasatusel toimunud infoüritustest oli korraldatud erinevate asutuste ja organisatsioonide poolt: Noorsooühendus Juventus, Eesti Noorsootöö Keskus, ELO jpt. Erinevalt varasematest aastatest, kus programmitutvustus oli enamasti vaid üheks osaks infoseminari mitmekesisel programmis, algatati 2000.a. suur hulk infoüritusi organisatsioonide poolt just programmi Euroopa Noored võimaluste lähemaks tundma õppimiseks. Siingi võib peamise motivatsioonina tuua esile soovi ergutada juba konkreetsete projekti-ideede algatamist oma organisatsiooni aktiivsete noorte liikmete seas. Kokku on 2000.a. jooksul büroo, piirkondlike koordinaatorite ja koolitajate kaasatusel läbi viidud ligikaudu 50 erineva sisu ja sihtgrupiga infoüritust nii kohalikul, maakondlikul kui riiklikul tasandil ning seejuures on hea meel tõdeda, et korduvalt on infoüritused toimunud piirkondades, kust senini ei olnud projektitaotlusi laekunud – Virumaal, Pärnumaal jm. Tabel 1 annab ülevaate olulisematest Euroopa Noored Eesti büroo poolt korraldatud infoüritustest 2000.a. jooksul.

Tabel 7. ENEBi olulisemad infoüritused aastal 2000

Toimumisaeg	Üritus	Sihtgrupp
10.02.	"Rahvusvahelisi õppe- ja koostöövõimalusi", Tallinna Pedagoogikaülikool	Tallinna Pedagoogikaülikooli üliõpilased (70)
16.02.	"Sihtasutus Archimedes: Euroopa Liidu programmidest", EV Haridusministeerium	EV Haridusministeeriumi ametnikud (15)
18.03.	Programmi Euroopa Noored tutvustus Edukate Laste Organisatsiooni koolitusel "Edukuse võti", Huvikeskus Kullo	ELO liikmed (40)
20.03.	Programmi Euroopa Noored tutvustus projekti "Eurokool" raames, Saadikute Maja Tallinnas	Keskkooliõpilased (30)
22.03.	"Euroopa Liidu päev Pärnu kolledzis"	16-25 aastased noored, huvijuhid (10)

22.03.	Programmi Euroopa Noored tutvustus Põltsamaa Noortepäevadel	Noored (30)
25.04.	Programmi Euroopa Noored tutvustus, Tapa Gümnaasium	Keskkooliõpilased (40)
06.05.	Programmi Euroopa Noored tutvustus, Vinni-Pajusti Gümnaasium	Keskkooliõpilased Eesti erinevatest koolidest (90)
13.05.	Programmi Euroopa Noored infoseminar, Tartumaa	Noorsooühenduste aktiivsed liikmed Eestist ja Venemaalt (20)
17.05.	Programmi Euroopa Noored tutvustus, Tallinna Pedagoogikaülikool	Sotsiaaltöö eriala tudengid (20)
23.05.	"Programm Euroopa Noored Eestis: senised tulemused ning uus programm aastatel 2000-2006" Eesti Noorsootöö Keskus	Maakondade noorsoonõunikud, noorsootöötajad (20)
26.05.	Euroopa Vabatahtliku Teenistuse infopäev	Potentsiaalsete saatvate ja vastuvõtivate organisatsioonide esindajad (25)
12.09.	"Haridus ja Euroopa Liidu noorsoopoliitika", sh programmi Euroopa Noored tutvustus	Tallinna Pedagoogikaülikooli täiendõppekursus, huvijuhid Eesti erinevatest koolidest (20)
14.09.	Programmi Euroopa Noored tutvustus, Lääne-Viru Maavalitsus	Lääne- ja Ida-Virumaa noorsoo-organisatsioonide ja õpilasomavalitsuste esindajad (30)
30.09.	Programmi Euroopa Noored tutvustus, Paldiski Huvikeskus	Paldiski noored (15)
11.10	"Programm Euroopa Noored: projektid noortega töötavatele inimestele", Huvikeskus Kullo	Huvikeskuse Kullo ringijuhendajad (25)
13.10.	Programmi Euroopa Noored tutvustus Pärnu maakonna	Õpilasomavalitsuste esindajad (65)

	õpilasaktiivi laagris, Jõulumäe Tervisekeskus	
17.10.	Infopäev: "Euroopa Vabatahtlik Teenistus võimalusena arendada sõpruslinnade koostööd" ENEBi ruumides	Kohalike omavalitsuste esindajad (8)
20.10.	Programmi Euroopa Noored infopäev, Sillamäe	Noored (30)
29.11.	Programmi Euroopa Noored tutvustus, Haapsalu	Noored ja huvialajuhid (15)
29.12.	Programmi Euroopa Noored tutvustus <i>Alliance Post Camp Event</i> raames, ENEBi ruumides	Noortevahetuse Arendamise Ühingu ESTYES liikmed ja partnerorganisatsiooni de esindajad välisriikidest (35)

Paralleelselt eelpoolnimetatud infoüritustega viidi ellu järgmised projektid:

- programmi Euroopa Noored suurüritus: infopäev "Euronoores Atlantises" 15.12. Tartus, klubis Atlantis.
Oma eesmärgidelt, programmiliselt ülesehituselt järgis see 10.12.1999 Tallinnas klubis Hollywood asetleidnud infopäeva - uuendusliku programmielemendina viidi aga programmi piirkondlike koordinaatorite, koolitajate ja kogunud projektigruppide esindajate poolt läbi *workshopid* rahvusvahelistest noorsoovahetustest ning noorsooalgatustest. Esialgsel hinnangul osales üritusel üle 500 noore ja noorsootöötaja erinevatest Eesti paikadest.
Positiivse tulemusena tuleb märkida ka ürituse-aegseid ning -järgseid rohkeid infopäringuid ning asjaolu, et 1.04.2001 seisuga on rahastamiseks esitatud juba ka üks taotlus alaprogrammi 1 raames, mille teostamiseks on noortegrupp motivatsiooni ning ideid ammutanud just eelpoolnimetatud ürituselt Atlantises. Ürituse edukusest tiivustatuna kavandab büroo samalaadset infoüritust ka 30.11.2001.
- osalemine erinevate organisatsioonide poolt korraldatud info- ja koolitusprojektides, sh
 - MTÜ Kodanikukoolituse poolt Eesti erinevate koolide keskkooliõpilastele suunatud haridusprojekt "Eurokool 2000". Kokku tutvustati ajavahemikul veebruar-aprill programmi Euroopa Noored kaheksal koolituspäeval ning osalejateks olid noored järgmistest koolidest: Võru Kreutzwaldi Gümnaasium, Viljandi Maagümnaasium, Haljala Keskkool, Raeküla Gümnaasium, Haapsalu Wiedemanni Gümnaasium, Tamsalu Gümnaasium, Iisaku Gümnaasium, Elva Gümnaasium.
 - NÜ Juventus poolt korraldatud koolituspäev Jõgeva maakonna noorsootöötajatele "Aur välja" (7.04.).

- osalemine noorte infomessidel, sh
 - Teeviit 2000/I (17.-19.02.),
 - Teeviit 2000/II (7.-9.12.),
 - Vägivallata noorus (26.04.).

Lisaks on programmi infomaterjale levitatud Võrumaa noortemessil, Narva noortemessil "Orientiir", Tallinna Pedagoogikaülikoolis toimunud Euroopa Liidu päeva infomessil jm.

Infomaterjalid

Kuivõrd 2000.a. tõi kaasa olulisi muudatusi programmi ülesehituses, tingimustes ning tähtaegades, tõstatas see ühtlasi teravalt vajaduse uuteks infotegevust toetavateks materjalideks. Paraku – nii nagu programmi kinnitamisel ja juurutamisel Euroopa tasandil ning Eesti ühinemisel programmiga – ilmnesid ka uue programmi juhendmaterjalide välja töötamisel rahvusvahelisel tasandil olulised viivitused, mis omakorda seadis ENEBi vajaduse ette töötada välja laialt levitatavad ja vajaduse korral suhteliselt kergesti muudetavad infomaterjalid. Nii põhines valdav osa infotegevusest paljundatavatel materjalidel erinevate alaprogrammide osas järgmiselt:

- Alaprogramm 1:
 - peamisi tingimusi tutvustav infoleht (2 lk.),
 - rahvusvaheliste noorsoovahetuste sisu, tingimusi ja näiteid tutvustav materjal (5 lk.),
 - rahastuse põhimõtteid tutvustav materjal (2 lk.).
- Alaprogramm 2:
 - peamisi tingimusi tutvustav infoleht (2 lk.),
 - vabatahtliku teenistuse projekti erinevate osapoolte rolli erinevates projekti etappides kirjeldav materjal (3 lk.),
 - vabatahtliku teenistuse alaprogrammi (ajalugu, eesmärgid ja põhimõtted, erinevad osapooled ning nende roll, rahastuse põhimõtted) infomaterjal (10 lk.)
- Alaprogramm 3:
 - Noorsooalgatuste sisu, tingimusi ja näiteid tutvustav materjal (5 lk.).
- Alaprogramm 5:
 - Toetavate tegevuste projektitüüpe, sisu, tingimusi ja näiteid tutvustav materjal (6 lk.).

Lisaks on nii eesti- kui venekeelsena valminud programmi kõiki alaprogramme lühidalt tutvustav trükis: Programm Euroopa Noored. Infotöös olid 2000.a. kasutusel ka eelmistel aastatel väljatöötatud materjalid: Rahvusvaheliste noorsoovahetuste käsiraamat (eesti ja vene keeles) ning programmi tutvustavad plakatid.

2000.a. valmis ka programmi Euroopa Noored tutvustav, noortele suunatud 7-minutiline videofilm, milles tutvustatakse rahvusvahelisi noorsoovahetusi, noorsooalgatusi ning vabatahtlikku teenistust.

Teavitamiseks seniseid ning tulevaseid potentsiaalseid taotlejaid uue noorsooprogrammi tulekuga kaasnenud muudatustest, viis Euroopa Noored Eesti büroo 2000.a. augustikuus läbi suurpostituse. Kokku saadeti uuenenud programmi sisu ja alaprogramme tutvustavad materjalid ligikaudu 1500-le noorsootöö valdkonnas tegutsevale organisatsioonile ja asutusele, aga ka kõikidele kesk- ja kutsekoolidele ning keskraamatukogudele.

Muud infokanalid

Olulisimaks vahendiks igapäevases infotöös on kahtlemata *euroopa.noored mailing list*, kuhu 2000.a. lõpu seisuga oli liitunud juba ligikaudu 500 kasutajat. Listi vahendusel levitatakse partnerotsinguid, teateid erinevate koolituste, seminaride ja koostööpakkumiste kohta.

Lisaks on 2000.a. kaasa toonud ühe olulise infokanali lisandumise, nimelt Eesti Noorsootöökeskuse infolehe, mille vahendusel jõuab programmi Euroopa Noored puudutav info suure hulga noorsootöö valdkonna huvilisteni.

Aasta 2000 oli programmile Euroopa Noored edukaks aastaks ka meedia tähelepanu osas. Järgnev tabel annabki ülevaate erinevates meediakanalites ilmunust.

Tabel 8. Programm Euroopa Noored meedias aastal 2000

Kuupäev	Meediakanal	Tutvustuse sisu
18.02.	Raadio 2, Kahega lõunal	Programmi tutvustav intervjuu Mirjam Jänese ja Ülly Ennuga
18.03.	Põhjarannik	Artikkel programmist Euroopa Noored
27.03.	KUKU Raadio	Programmi tutvustav intervjuu Reet Kostiga
Mai	Noorsootöö infoleht	Programmi tutvustav artikkel
Septem ber	Paremad uudised	Artikkel "Noored Euroopasse? Euroopast?...Aa, Euroopa Noored!", programmi tutvustus
19.09.	Pärnu Postimees	Artikkel "Noored eurooplased kutsuvad koostööle", teemaks: Noorte rahvusvaheline partnerotsingukoolitus ning programmi võimalused üldiselt
Oktoober	Noorsootöö infoleht	Artikkel "Mis toimub Euroopa noorsoopoliitikas? Valge Raamat koostamisel"
Novembe r	Euroleht	Programmi tutvustav artikkel
Novembe r	ETV, Teel Euroopasse	Ülly Enn saatekülalisena programmi tutvustamas, intervjuu Mirjam Jänesega
08.11.	TV 1, Hommikuprogramm	Intervjuu Ülly Ennuga, teemaks:

		Programm Euroopa Noored ja Euroopa Noored Päev
08.11.	ETV, venekeelsed uudised	Intervjuu Ülly Ennuga, teemaks: Euroopa Noored Päev
08.11.	Eesti Raadio, Uudisteprogramm	Intervjuu Mirjam Jänesega, teemaks: Euroopa Noored Päev
08.11.	KUKU Raadio, Uudisteprogramm	Teemaks: Euroopa Noored Päev
08.11.	Uuno Raadio	Teemaks: Euroopa Noored Päev ja programm Euroopa Noored, kogu päeva läbivalt uudisteprogrammis ning raadiomänguna
08.11.	Eesti Päevaleht	Euroopa Noored Päeva ja programmi Euroopa Noored reklaam
08.11.	Postimees	Euroopa Noored Päeva ja programmi Euroopa Noored reklaam
08.11.	<i>Molodjoz Estonii</i>	Euroopa Noored Päeva ja programmi Euroopa Noored reklaam
09.11.	<i>Molodjoz Estonii</i>	Artikkel programmist Euroopa Noored
12.11.	Eesti Raadio lasteprogramm	Intervjuu Mirjam Jänesega programmist Euroopa Noored
Detsember	Noorsootöö infoleht	Artikkel programmi Euroopa Noored koolituspakkumistest
11.12.	Uuno Raadio, Hommikuprogramm	Intervjuu Mirjam Jänesega
14.12.	Uuno Raadio, Hommikuprogramm	Intervjuu programmi raames projekte teostanud noortega: Kristi Paasi (Ranger Scouts) ja Irje Vihuriga (Eesti Pereplaneerimise Liit)
16.12.	Molodjoz Estonii	Artikkel programmi Euroopa Noored tegevusest Eestis aastal 2000

Eelpooltoodud tabelist nähtub, et suur osa meedia tähelepanust oli seotud Euroopa Noored Eesti büroo poolt läbiviidud Euroopa Noored päevaga 8.11.2000.a. (vt. järgmine alapeatükk).

Rääkides programmiga seonduvatest meediakajastustest tuleb märkida, et varasematel aastatel oli üheks oluliseks kanaliks ka noorteleht Meie Meel, mille tegevus 2000.a. paraku lõpetati.

Uuenduslikud algatused infotegevuse valdkonnas

Programmi Euroopa Noored analüüsikoosolek

Analüüsima programmi ellurakendumist aastatel 1998-1999 ning loomaks senistest sisulistest ja statistilistest aspektidest teatud arenguperspektiive edasiseks, korraldas ENEB 01.-03.03. programmi Euroopa Noored analüüsikoosoleku. Koosolekul osalesid lisaks büroo töötajatele programmi piirkondlikud koordinaatorid, koolitajad, programmi nõukogu liikmed, Haridusministeeriumi esindaja, programmi kasutajad. Koosoleku tulemused on kokkuvõtlikult esitatud materjalis "Programm Euroopa Noored aastatel 1998/1999".

Alaprogrammide 1 ja 3 projektikampaaniad

Infotegevuse osas tasub eriliselt esile tuua aastal 2000 esmakordselt rakendatud projektikampaaniaid alaprogrammidega 1 ja 3 seenduvalt. Vastavalt 2000.a. märtsikuus toimunud analüüsikoosoleku otsusele, võttis büroo endale eesmärgiks viia projekti taotlustähtaegade osas läbi laiaulatuslikud infokampaaniad: lähenevast taotlustähtajast teavitavaid reklaame (vt lisa) levitati noorsoo-organisatsioonidele peamiselt posti teel, lisaks ka Euroopa Noored Interneti kodulehekülje esilehel. Projektikampaania peamiseks eesmärgiks oli ergutada uuenduslike ja huvitavate projekti-ideede algatamist.

Kampaania edukuse hindamisel on Euroopa Noored Eesti büroo ühelt poolt lähtunud tagasisidest infopäringute näol ning teisalt esitatud projektitaotlustest ning seejuures võib eeskätt välja tuua järgmist:

- Projektikampaania jõudis suure hulga organisatsioonideni, sh selliste ühendusteni, kes ei ole siiani olnud teadlikud programmist Euroopa Noored ja/või varem ei ole programmi raames toetust taotlenud;
- Projektikampaania sõnumit saab pidada eesmärgile vastavaks atraktiivsuse osas, küll oleks aga reklaam pidanud sisaldama selget viidet vajadusele kontakteeruda lisainformatsiooni saamiseks ENEB-iga. Paraku peame tõdema, et mitmed projektikampaania tulemusel esitatud projektid ei olnud kooskõlas vastava alaprogrammi tingimustega, kuivõrd olid taotlustähtajaks esitatud vaid reklaamis toodud infole tuginevalt.
- Eelpooltoodust lähtudes võib projektikampaaniat kokkuvõttes pidada edukaks ning aastal 2001 tasuks täiendatud vormis samalaadset infotegevust kindlasti jätkata.

Alaprogrammi 2 alane infotegevus

Kuivõrd Euroopa Vabatahtliku Teenistuse näol on tegu Eesti jaoks uue võimalusega, võib vastava alaprogrammi tutvustamiseks suunatud infotegevust mitmeski mõttes uuenduslikuks pidada, seda enam, et kogu vabatahtliku tegevuse ideele on Eestis veel arenguruumi küllaga.

Euroopa Vabatahtliku Teenistuse puhul kujunes infotegevuse avalöögiks seminar Tallinna Pedagoogikaülikoolis 10.02., mil tudengitele tutvustati programmi eesmäärke ning tingimusi. Esimene programmi tutvustav seminar kinnitas, et noortel on suur huvi vabatahtliku teenistuse vastu. Kuna projekti kvaliteet sõltub aga siiski kõikide osapoolte (seega lisaks vabatahtlikule ka tema saatva ja vastuvõtva organisatsiooni) aktiivsest koostööst, on büroo paralleelselt noorte informeerimisega oluliseks pidanud organisatsioonidele suunatud

teabetööd. 2000.a. hõlmas potentsiaalsetele saatvatele ja vastuvõtivatele organisatsioonidele suunatud infotegevus järgmist:

- Vabatahtliku teenistuse alaprogrammi tutvustamine suurpostituse kaudu kokku ligikaudu 200-le organisatsioonile, kohalikule omavalitsusele, noorsootöösutusele 2000.a. märtsikuus. Organisatsioonide täpsema huvi selgitamiseks viidi läbi küsitlus, kus paluti lähemalt kirjeldada organisatsiooni huvi ja võimalusi vabatahtlike saatmiseks ja/või vastuvõtmiseks. Kokku avaldas küsimustiku tagastamise näol oma huvi kümnekond organisatsiooni.
- Eelpoolnimetatud küsimustikule tuginevalt toimus 26.05.2000 Vabatahtliku teenistuse alaprogrammi infopäev potentsiaalsetele saatvatele ja vastuvõtivatele organisatsioonidele. Infopäeval osales kokku 25 esindajat 15-st organisatsioonist/noorsootöösutusest ning 01.05.2001. seisuga oli neist organisatsioonidest 7 esitanud avalduse kas vabatahtliku saatmiseks või vastuvõtmiseks.

Euroopa Noored Päev, 8.11.2000

Seoses uue noorsooprogrammi juurutamisega aastateks 2000-2006, pöördus Euroopa Komisjon 2000.a. sügisel Euroopa Noored rahvuslike agentuuride poole ettepanekuga koostöös läbi viia üle-Euroopaline programmi Euroopa Noored Päev, mis ühelt poolt kujutaks endast uue noorsooprogrammi avaüritust, teisalt võimaldaks tõmmata üldsuse tähelepanu noorsooküsimustele laiemalt.

Nii tähistati Eestis 08. novembril 2000 Euroopa Noored Eesti büroo korraldusel üle-euroopalist Euroopa Noored Päeva (*European YOUTH Day*) laiaulatusliku info-ja reklaamikampaaniaga eesti ja venekeelses kirjutavas pressis, telekanalitel ja Interneti portaalides. Infokampaania tulemuslikkus osutus igati ootusi ületavaks - päeva jooksul külastati programmi kodulehekülge ligikaudu 1400-l korral ning Euroopa Noored Päevale järgneval kahel päeval pöörduiti viitega infokampaaniale büroo poole ligikaudu 20-e infopäringuga telefoni ja e-posti vahendusel.

Lisaks toimus 8.novembril programmi Euroopa Noored uute võimaluste tutvustamiseks infoseminar noorsooühenduste ja noorsootöösutuste esindajatele. Seminari raames käsitleti ka Euroopa noorsoopoliitika hetkeseisu: üle-Euroopalisel noorte konverentsil osalenud Eesti noortegrupp andis ülevaate sellest, et Euroopa Komisjoni algatusel on hetkel koostamisel Valge Raamat noorsoopoliitikas.

Infotegevuse tulemuslikkus projektides

Kuna programmi Euroopa Noored alase infotegevuse peamiseks eesmärgiks on siiski hoogustada projektide algatamist ja esitamist programmi raames, on üheks oluliseks allikaks infotegevuse edukuse hindamisel teave selle kohta, kuidas määratlevad taotlejad oma peamist motivatsiooni ning infoallikaid projektide algatamiseks.

Kuivõrd 2000.a. teisel poolel kasutusele võetud taotlusvorm ei sisalda küsimust infoallikate kohta, põhineb järgnev ülevaade 2000.a. esimeseks taotlustähtajaks, s.o. 1.maiks esitatud rahvusvahelistel noorsoovahetustel ja noorsooalgatusprojektidel. Vastuseid küsimusele "Kuidas olete saanud informatsiooni programmi Euroopa Noored kohta?" loetleti kokku 32 ning peamistest infoallikatest annab ülevaate tabel....

Tabel 8. Taotlejate peamised infoallikad

Infoallikas	Nimetatud arv kordi
Euroopa Noored Eesti büroo	6
Internet:	5
Euroopa Noored Eesti büroo info- või koolitusüritus:	5
Piirkondlik koordinaator:	4
Kohalik omavalitsus või maavalitsus:	3
Euroopa Noored Eesti büroo infomaterjalid:	3
Noortemess:	2
Ajakirjandus:	2
Oma partnerorganisatsioon:	1
Kohalik huvikeskus:	1

Võrreldes eelpooltoodut 1998-1999.a. vastustega, ilmneb suurim muutus partnerorganisatsioonidelt saadava teabeviite osas. Kui eelmistel aastatel oli esmase infoallikana oma välisriigi partnerorganisatsiooni märkinud koguni 15% (n=10) vastajatest, siis 2000.a. esitatud taotlustes märgiti infoallikana oma partnerorganisatsiooni vaid ühel korral (3%). Endiselt on ilmselge büroo kui infoallika ülekaalukas roll, mis on ka igati ootuspärane, kuna programmikohases infotegevuses on keskne roll just rahvuslikul agentuuril.

Arenguperspektiive ENEBi infoalaseks tegevuseks

2000.a.infotegevuse kirjeldusest nähtub, et 2001.a. oluliseks ettevõtmiseks infotegevuse vallas kujuneb kindlasti täiendavate infomaterjalide väljatöötamine erinevate alaprogrammide kohta. Rääkides peamistest puudujääkidest senises infotegevuses, tuleb eeskätt nimetada tösiasi, et vaatamata püüdlustele ei suudetud 2000.a. lõpule viia ENEBi kodulehekülje uuendamist. Seega on üks olulisemaid lähiaja eesmärke veebilehekülje uuendamine, seda nii sisulisest kui visuaalsest küljest. Samas on positiivne, et ENEBi kodulehekülg on alates 2000.a.novembrikuust registreeritud aadressil <http://euroopa.noored.ee> (senise <http://www.euedu.ee/euroopa.noored> asemel), mis hõlbustab potentsiaalsete kasutajate otsinguid oluliselt.

Kokkuvõtteks võib öelda, et võttes arvesse uue programmi juurutamisega kaasnenud viivitusi ning sellest tulenevaid raskusi infotegevuse elluviimiseks planeeritud ulatuses ja ajal nii Euroopa tasandil kui Eesti-siseselt, võib ENEBi 2000.a. infotegevuse konkreetsete tulemustega (infopäringud, esitatud taotlused jms) siiski rahule jääda. Väljakutseterohkel tegevusaastal teostamata jäänud infoprojektid on leidnud koha 2001.a. tegevuskavades.

LISAD

Programmi Euroopa Noored raames toetatud projektid aastal 2000

Projekt	Toetuse Summa EUR
Alaprogramm 1 NOORSOOVAHETUSED	
R1	
Varbla valla noortegrupp	5 816,00
Ranger Scouts	945,00
Tartu LV Noorsooteenistus	3 910,00
Narva Noortekeskus I	4 319,00
Narva Noortekeskus II	4 694,00
B.E.S.T.-Estonia	2 375,00
Paldiski Gümnaasium	2 405,00
Sillamäe Lasteloomingukeskus Ulei	914,00
ESTYES	4 075,00
ESTYES	4 073,00
MTÜ Öökull	2 451,00
Jõgeva mk. Alaealiste Komisjon	2 267,00
Kokku	38 244,00
R2	
Vasalemma Noortekeskus	2 820,00
Kokku	2 820,00
R3	
SIDE	4 600,00
Eesti Õpilasmavalitsuste Liit	23 357,00
Kokku	27 957,00
R4	
MTÜ Kassari Haridusselts	9 400,00
EPR Tallinna Seltsi noortegrupp	3 253,00
ELO	3 103,00
Jõgeva MK Alaealiste komisjon	658,00
Järve Gümnaasium	1 767,00
Eesti Psühholoogiaüliõpilaste Ühendus	20 599,00
Kokku	38 780,00
R5	
Eesti Pereplaneerimise Liit	3 521,00
Balti hariduse ja kultuuri Üh/Rävala KultK.	8 258,00
Tarvastu Noored	9 700,00
Jõgevamaa Vaimupuudega Inimeste TÜ	3 059,00
MTÜ Päikeseklubi	9 100,00
EPR Tallinna Seltsi noortegrupp	6 300,00
Kuessaare Noorte Huvikeskus	4 236,00
Tarapita	6 308,00
Varbla valla noortegrupp	1 399,00
NÜ Juventus	14 625,00
Kokku	66 506,00
Alaprogramm 1 kokku 2000 jooksul	174 307,00
<i>Eelarve</i>	<i>176 000,00</i>

Alaprogramm 2	
EUROOPA VABATAHTLIK TEENISTUS	
R1	
Saatev	
Liikumispuuetega Laste Tugiühing	980,00
Ida-Viru Puuetega Inimeste Koda	950,00
Eesti Lume-ja veelaua klubi SWB	1 090,00
Eesti Lume-ja veelaua klubi SWB	1 090,00
Vastselliina Vallavalitsus	960,00
ESTYES	1 000,00
ESTYES	1 000,00
Vastuvõttev	
Pahkla Camphilli küla	3 084,32
Pahkla Camphilli küla	5 514,32
Kokku	15 668,64
R2	
Vastuvõttev	
ESTYES	4 854,52
Kokku	4 854,52
R3	
Saatev	
People to People Eesti	1 242,00
Eesti Pereplaneerimise Liit	1 385,09
Tallinna Diakoonikakool	970,00
Noorte Sotsiaaltöö Edendamise Ühing	1 071,03
MTÜ Soomaa Sõprade Selts	0,00
Vastuvõttev	
Haabersti Sotsiaalkeskus	3 096,32
MTÜ Soomaa Sõprade Selts	3 093,91
MTÜ Soomaa Sõprade Selts	3 093,91
MTÜ Öökull	3 030,00
MTÜ Öökull	3 030,00
Kokku	20 012,26
R4	
Saatev	
Lasnamäe Avatud Noortekeskus	945,00
IOGT-Estonia	952,00
Kuressaare Linna Päevakeskus	1 041,00
Kokku	2 938,00
Alaprogramm 2 kokku 2000 jooksul	
	43 473,42
<i>Eelarve</i>	<i>43 590,00</i>

Alaprogramm 3	
NOORSOALGATUSED	
R1	
NÜ Juventus	681,00
MTÜ Eesti Noored	4 167,00
Narva noortegrupp	6 375,00
Kokku	11 223,00
R2	
V.P. Group	5 412,00
NÜ Kivi Klubi	1 370,00
Kokku	6 782,00

R3	
Noortekeskus "Vikerkaare maja"	2 972,00
Antsla Gümnaasium	3 025,00
MTÜ Eesti Noored	2 970,00
Otepää Loodusselts	3 084,00
Käina Noorte Selts	3 873,00
Kokku	15 924,00
R4	
Kohtla Kibe	2 409,00
Vene Draamateatri Õpestudio	5 733,00
Rõuge Noorteklubi	1 125,00
Kokku	9 267,00
Alaprogramm 3 kokku 2000 jooksul	43 196,00
<i>Eelarve</i>	<i>41 820,00</i>

Alaprogramm 5.1	
TOETAVAD TEGEVUSED	
R4	
People to People Tartu	751,56
EPR Tallinna Seltsi noortegrupp	1 037,50
ESTYES	6 270,00
Kokku	8 059,06
R5	
MTÜ Eesti ÕpilasOVte Liidu Meediaprojekt	5 243,00
Tõuser	2 120,00
ELO	3 538,00
Viljandimaa Noortekeskus	998,00
Kokku	11 899,00
Alaprogramm 5.1 kokku 2000 jooksul	19 958,06
<i>Eelarve</i>	<i>17 931,00</i>

	Eraldatud toetused
Detsentraliseeritud tegevused 2000	280 934,48
<i>Kogu eelarve projektidele (kogu summa miinus 5.2)</i>	<i>279 341,00</i>

PROGRAMMI EUROOPA NOORED RAHVUSLIKUD PRIORITEEDID AASTATEL 2001-2006

Käesolev dokument määratleb rahvuslikud prioriteedid programmi Euroopa Noored raames (edaspidi prioriteedid) aastateks 2001-2006. Alljärgnevat prioriteete rakendab Euroopa Noored Programmi Nõukogu programmi Euroopa Noored alaprogrammide 1 (noorsoovahetused), 3 (noorsooalgatused) ning 5 (toetavad tegevused) projektide finantseerimise üle otsustamisel. Määravaima tähtsusega projektide finantseerimise otsuse langetamisel on projekti kvaliteet ning vastavus programmi Euroopa Noored kriteeriumitele. Käesolevas dokumendis määratletud prioriteetidest lähtutakse juhul, kui projektid on kvalitatiivselt võrdsed. Tagamaks prioriteetide ajakohasuse projektide hindamisel, vaatab EN Programmi Nõukogu prioriteedid läbi iga kahe aasta järel (vastavalt 2003 ja 2005) ning viib vajadusel dokumenti sisse muudatusi/täiendusi. Iga aasta kuulutab Euroopa Noored Eesti büroo välja projekti konkursse, millega prioritseeritakse täiendavalt erinevaid aspekte nagu: konkreetseid projekti teemasid; sihtgrupi vanus; taotlejate piirkondlik päritolu; jne.

Prioriteetseks seatakse ühele või mitmele alljärgnevale tingimusele vastavad projektid, kusjuures prioriteedid ei ole esitatud tähtsuse järjekorras.

1. Projektid, mis kaasavad erivajadustega noori (seletus dokumendis "Erivajadustega noor").

2. Projektid, mille on esitanud noortegrupp/organisatsioon, kellel on vähem alternatiivseid võimalusi toetuse saamiseks või kes on esmataotleja.

Programm Euroopa Noored võimaldab projekti finantseerimistaotluse esitamist ka registreerimata noortegruppide (grupid, mis on kokku tulnud peasjalikult ühekordse noorsooprojekti teostamiseks ning mis ei ole vastavalt seadusele end ühinguks registreerinud) poolt. Seega on programmi raames prioriteetseks seatud toetada nende noortegruppide projekte, kellel puudub eelõeldust tulenevalt võimalus saada oma projektile rahalist toetust teistelt finantseerijatelt.

Esmataotlejate projektide eelistamine tuleneb eesmärgist anda võimalus ka neile noortegruppidele/organisatsioonidele, kellel puuduvad või on vähem kogemusi rahvusvaheliste noorsooprojektide korraldamisel üldiselt, või programmi Euroopa Noored raames.

3. Projektid, mis toimuvad väheste ressurssidega piirkondades (s.o. regionaalses ning riiklikus mõistes vaesemad kohalikud omavalitsused; piirkonnad, kust on mingil põhjusel kadunud põhiline sissetulekuallikas; äärealad), **avaldades seejuures vähemal või suuremal määral mõju kohaliku tasandi arengule.**

Nimetatud prioriteedi kaudu soovitakse eelkõige ergutada Eestis toimuvate noorsoo omaalgatuslike (rahvusvaheliste) projektide asetleidmist ka väljaspool Tallinna linna ja maakonnakeskusi.

4. Projektid riikidega, millega Eestil pole eelnevalt noorsoovahetusi olnud. Programmi Euroopa Noored raames on seatud eesmärgiks noorsooprojektide geograafilist ulatust laiendada, seades prioriteetseks need projektid, milles partneriks on noorsootöö valdkonnas uuenduslik partnerriik. **Aastatel 2001-2002 on Eesti noortegruppide partneritena prioriteetsed noortegrupid/organisatsioonid järgmistest partnerriikidest: Iirimaa, Kreeka, Portugal, Austria, Norra, Island, Luksemburg, kõik EL assotsieerunud riigid.**

5. Uuendusliku teemaga projektid.

Noorsoovahetuse teema peab olema uuenduslik ja noortele aktuaalne ning huvipakkuv. Käesolev prioriteet tuleneb eelkõige programmi Euroopa Noored raames esitatud projektide teemade

mitmekesisuse soodustamisest, eelistades seega uuendusliku teemaga projekte. Näitena võiks tavalisteks kujunenud teemade osas ära tuua: noorte vaba aja võimalused, erinevate kultuuride tundmaõppimine, kunst ja kultuur, keskkond, Euroopa teadlikkus.

6. Projektid, mis on tri-lateraalsed e. lisaks Eesti grupile veel kahte partnerit kaasavad. Käesolev prioriteet tuleneb eelkõige programmi Euroopa Noored kolme-aastasest kogemusest Eestis, mis on näidanud, et ka kogenumad noortegrupid/organisatsioonid kipuvad pigem eelistama kahepoolset koostööd, kui võtma ette keerulisemat projekti ning kaasama projekti lisapartnereid.

ERIVAJADUSTEGA NOORED

Dokumendist "Programmi Euroopa Noored rahvuslikud prioriteedid aastatel 2001-2006" lähtuvalt käsitletakse ühe prioriteedina erivajadustega noori kaasavaid ja/või erinoorsootöö valdkonda kuuluvaid projekte.

Prioriteetse staatuse seadmise eesmärk on toetada erivajadustega noorte juurdepääsu programmegevustele, aga ka aktiivsele osalusele ühiskonnas laiemalt, aidates seeläbi kaasa sotsiaalse tõrjutuse leevendamisele.

Et tänases Eestis puudub mõiste "erivajadus" ühtne määratlus, on Euroopa Noored Eesti büroo käesoleva dokumendi ettevalmistamisel lähtunud üldisest, võimalikult avatud sihtgrupi piirtlusest, mille kohaselt võivad erivajadused tuleneda sotsiaalmajanduslikest, hariduslikest ja kasvatuslikest raskustest või meditsiinilistest (tervislikest) puuetest.

Eesti Noorsootöö Kontseptsiooni (<http://www.hm.ee>) kohaselt on erinoorsootöö valdkonna projektid suunatud riskioludes elava(te) ja/või sotsiaalselt hälbiva käitumisega noorte kasvamis- ja arengueelduste tagamiseks, nende võimete ja oskuste aktiveerimiseks ning motivatsiooni tõstmiseks.

Programmi Euroopa Noored kontekstis laieneb prioriteetne staatus seega projektidele, kuhu on kaasatud erivajadusega noored, (alljärgnev loetelu ei ole esitatud tähtsuse järjekorras):

- **Sotsiaalses tähenduses**

Noored, kelle bioloogilised, psühholoogilised ja sotsiaalsed riskitegurid on keskmisest kõrgemad, sh

- noored õigusrikkujad,
- alkoholi ja/või uimastite kuritarvitajad,
- töötud noored,
 - mittetäieliku haridusega noored,
 - noored üksikvanemad,
 - jne.

- **Geograafilises tähenduses**

- Noored väheste ressurssidega piirkondadest (s.o. regionaalses ning riiklikus mõistes vaesemad kohalikud omavalitsused; piirkonnad, kust on mingil põhjusel kadunud põhiline sissetulekuallikas; äärealad)

- **Majanduslikus tähenduses**

- Noored ebapiisava sissetulekuga peredest (suured pered, tööpuudus, ebapiisav sotsiaalne toetus perele)

- **Tervislikus tähenduses**

- Füüsiliste ja vaimsete puuetega noored

- **Keelelises tähenduses**

- Riigikeelt mittevaldavad muulastest noored

Programm Euroopa Noored
Alaprogramm 2: Euroopa Vabatahtlik Teenistus

Rahvuslikud prioriteetidid Eestis aastatel 2001-2006

Programmi Euroopa Noored alaprogrammi 2 raames esitatavate projektide hindamisel lähtub Euroopa Noored programmi nõukogu järgmistest prioriteetidest, eelistades projekte, mis ühe või mitme omaduse poolest järgivad siinkohal määratletud eesmärke:

- 1) Prioriteetsed on lühi- ja pikaajalised vabatahtliku teenistuse saatvad ja vastuvõtvad projektid, mis kaasavad vähemate võimalustega ja/või erivajadustega noori, lähtudes Euroopa Noored programmi nõukogu poolt määratletud 'erivajadustega noored' definitsioonist ja Euroopa Komisjoni vastavasisulisest määratlusest.
- 2) Vabatahtliku teenistuse projektide hindamisel on oluliseks pidepunktiks projekti üldine kvaliteet, lähtudes Euroopa Vabatahtliku Teenistuse alustalaks olevast kolmepoolsest partnerlusest saatva organisatsiooni, vabatahtliku ja vastuvõtva organisatsiooni vahel. Prioriteetsed on projektid, mis kajastavad kõigi kolme osapoole kohustuste asjakohast ja kvaliteetset täitmist.
- 3) Prioriteetsed on vabatahtliku teenistuse saatvad ja vastuvõtvad projektid, mis on algatatud üks-ühele kahepoolse koostöö raames võrreldes koordineerivate organisatsioonide suuremahuliste projektide või teiste vabatahtliku tegevuse programmide poolt kaasrahastatavate projektidega.
- 4) Pikemas perspektiivis taotleb programmi Euroopa Noored alaprogramm 2 geograafilist tasakaalu partnerriikide osas.
- 5) Pikemas perspektiivis taotleb programmi Euroopa Noored alaprogramm 2 taotlejate siseriiklikku regionaalset tasakaalu.
- 6) Pikemas perspektiivis taotleb programmi Euroopa Noored alaprogramm 2 vabatahtlike soolist tasakaalu.
- 7) Pikemas perspektiivis taotleb programmi Euroopa Noored alaprogramm 2 saatvate ja vastuvõtvate projektide arvulist tasakaalu.

Euroopa Noored Eesti büroo palub abi:

Tagaotsitav: uuenduslik ja huvitav projekti-idee

Tundemärgid:

- 1) **Rahvusvaheline noorsoovahetus**
Noorsoovahetuseks toimub koostöö kahest või enamast Euroopa riigist pärit noortegruppide (vanuses 15-25 aastat) vahel, mille tulemusel sünnib 6-21 päeva kestev rahvusvaheline kohtumine, mille teema (näit. keskkond, noorsooprobleemid vms) on noored oma koolivälisest huvidest lähtuvalt valinud.

- 2) **Noorsooalgatus**
15-25-aastaste noorte grupi poolt 3-12 kuu jooksul läbiviidavad tegevused, mille eesmärk on teisi noori kaasates ise midagi ära teha oma kodukohas, s.t. kas oma külas/linnas/vallas/maakonnas/üle-Eestiliselt.
Kuivõrd sellised projektid on konkreetseks väljundiks noorte seisukohalt oluliste probleemide lahendamisel, lähtuvad noored teemavalikul isiklikest huvidest ning kohaliku piirkonna vajadustest.
Seejuures on kõige enam oodatud kuni 5 kuud kestvad projektid, mida korraldavad sellised noortegrupid, kes ei ole varem programmilt Euroopa Noored toetust taotlenud.

Erilised tundemärgid:

Eriliselt otsitakse projekte, mida viivad ellu noored ühest järgmistest maakondadest: Hiiu, Ida-Viru, Lääne, Lääne-Viru, Pärnu või Viljandi.

Kohaletoimetamise viimane aeg:

1. september k.a. projektideks algusajaga ajavahemikus 01.12.2000-30.04.2001
1. november k.a. projektideks algusajaga ajavahemikus 01.02.2000-30.06.2001

PARIMATELE VAEVATASU:

Rahvusvaheliste noorsoovahetuste puhul kuni 80% projekti kogukuludest;
Noorsooalgatuste puhul 50-100% projekti kogukuludest.

Lisainfo projektikonkursi kohta Euroopa Noored Eesti büroost:
tel. (0) 6962 421 või e-mail: ully@euedu.ee

Programmi Euroopa Noored AWARDS 2000: Rahvusvahelised noorsoovahetused

Kategooria	Nominendid: Noortegrupi nimi/projekti nimi	Võitja
<p>1. Kõige uuenduslikuma teemaga noorsoovahetus Antakse grupile, kes nii programmi Euroopa Noored kui ka senise Eesti noorsootöö kontekstis väärib erilist tähelepanu oma projekti aktuaalse teemavaliku poolest.</p>	<p>1. BEST-Estonia/ Ungari, Eesti ja Soome - sugulased või partnerid ühinevas Euroopas?</p> <p>2. Paldiski Noorsoofond/ <i>Youth Contribution to a Civil and Democratic Society</i></p> <p>1. Varbla noortegrupp/ Varbla, Gamviki ja Korsholmi maanoored</p>	<p>Varbla noortegrupp/ Varbla, Gamviki ja Korsholmi maanoored</p>
<p>2. Kõige mõnusamate meetoditega noorsoovahetus Antakse grupile, kelle noorsoovahetus eristub teistest silmapaistvalt mitmekülgsete ja huvitavate programmiliste tegevuste poolest.</p>	<p>1. Paldiski Gümnaasiumi noortegrupp/ <i>The North East Westival</i></p> <p>2. MTÜ Öökull/ <i>Ressurrection</i></p> <p>3. Vastseliina Vallavalitsus/ Eesti - kas see on mingi Aafrika rik?</p>	<p>MTÜ Öökull/ <i>Ressurrection</i></p>
<p>3. Kõige võimekama partnerlusega noorsoovahetus Antakse grupile, kes on koostöös oma partnergrupiga suutnud noorsoovahetuse käigus tagada täieliku kultuuridevahelise tähelepanu ja mõistmise – kultuuridevahelise õppimise. Oma sõnutsi on nad partnergrupi näol leidnud sõbrad kogu eluks.</p>	<p>1. Ranger Scouts/ Meedia ja kommunikatsioon</p> <p>2. Narva Noortekeskus/ <i>Creating Change I ja II</i></p> <p>3. Jõgeva maakonna alaealiste asjade komisjon/ Erinevate kultuuride kohtumine</p>	<p>Ranger Scouts/ Meedia ja kommunikatsioon</p>

AWARDS 2000: Noorsooalgatused

Kategooria	Nominendid: Noortegrupi nimi/projekti nimi	Võitja
<p>1. Kõige uuenduslikuma teemaga noorsooalgatus Antakse grupile, kes on oma projekti kaudu võtnud teadliku seisukoha ja tegutseb teemal, mis on</p>	<p>1. Eesti Pereplaneerimise Liidu noored/ Noored noortele</p> <p>2. Noorterühm Ki&Co/ Noored tänaval</p>	<p>Noorterühm Ki&Co/ Noored tänaval</p>

<p>noorte jaoks aktuaalne ja tähtis. Need noored väärivad tunnustust, kuna julgevad süvitsi minna valdkondadesse, mis on senini vähekaetud, väljakutseterohked ja rasked.</p>	<p>3. MTÜ Mens Sport/ Sport narkomaania vastu</p>	
<p>2. Kõige nähtavama mõjuga noorsooalgatus Antakse grupile, kelle projekt omab konkreetset tulemust noorte aktiivsuse ergutamisel - sellele projektile viidates võtavad üha uued ja uued noored ühendust Euroopa Noored Eesti bürooga ning pakuvad välja ideid uuteks projektideks.</p>	<p>1. Noorsooühendus Juventus/ Jõgevamaa noor- ärka üles!</p> <p>2. Varstu Keskkooli noored/ Varstu ja Mõniste noorte meediaring</p> <p>3. Kuressaare Linna Noortevolikogu/ INF</p>	<p>Noorsooühendus Juventus/ Jõgevamaa noor- ärka üles!</p>
<p>3. Kõige omaalgatuslikum noorsooalgatus Antakse grupile, kelle projekti õnnestumise kogu au läheb ainult nendele noortele endile - vaid noorte endi aktiivsele tegutsemisele toetuv algatus.</p>	<p>2. Noorteklubi Händikäpp/ Barjäärideta ühiskond kõigile</p> <p>3. Türi koguduse noortegrupp/ Elu Jeesuse jüngrina</p> <p>3. Eesti Pereplaneerimise Liidu noored/ Noored noortele</p>	<p>Eesti Pereplaneerimise Liidu noored/ Noored noortele</p>